

Yhdyskuntaseuraamuksista tukea rikoksetto- maan elämään - materiaalipankki palveluista yhdyskuntaseuraamusasiakkaille

Emmi Rajakangas

Laurea-ammattikorkeakoulu

Yhdyskuntaseuraamuksista tukea rikoksettomaan elämään

- materiaalipankki palveluista yhdyskuntaseuraamusasiakkaille

Emmi Rajakangas

Sosionomi

Opinnäytetyö

Toukokuu, 2021

Emmi Rajakangas

Yhdyskuntaseuraamuksista tukea rikoksettomään elämään-materiaalipankki palveluista yhdyskuntaseuraamusasiakkaille

Vuosi

2021

Sivumäärä

49

Opinnäytetyön tavoitteena oli kartoittaa, mitä palveluja rikosseuraamusasiakkaat tarvitsevat pyrkiessään irtautumaan rikoksista ja miten Turun yhdyskuntaseuraamustoimisto voi tukea asiakasta rikoksista irtaantumiseen. Työelämäkumppanina tutkielmassa oli Turun yhdyskuntaseuraamustoimisto.

Opinnäytetyön aineistona on käytetty Turun yhdyskuntaseuraamustoimiston työntekijöille tehtyjä haastatteluja ja sosiaalityöntekijöille lähetettyjä kyselyjä.

Tutkielman teoria perustui desistanssin teoriaan. Desistanssilla tarkoitetaan rikoksista irtautumista. Primaarilla desistanssilla tarkoitetaan rikollisen toiminnan keskeyttämistä. Sekundaari desistanssi taas kuvaa pitempikestoista prosessia, mikä sisältää myös ajattelun muutoksen johtaen oman identiteetin muutokseen ja uudelleenrakentamiseen. Yhdyskuntaseuraamusten tarkoituksena on vähentää uusintarikollisuutta.

Opinnäytetyön tuotos on liitteenä oleva materiaalipankki palveluista yhdyskuntaseuraamusasiakkaille. Materiaalipankin on tarkoitus toimia kehittyvänä työvälineenä Turun yhdyskuntaseuraamustoimiston työntekijöille.

Opinnäytetyössä materiaalipankin kokoamiseksi on pyritty saamaan monipuolisesti kuvaa saatavilla ja toiveissa olevista palveluista.

ASIASANAT: Desistanssi, yhdyskuntaseuraamukset, rikosseuraamuslaitos, palvelut

Laurea University of Applied Sciences

Degree Programme in Social Services

Bachelor's thesis

Abstract

Emmi Rajakangas

Community Sanctions as a support in desistance

Year

2021

Pages

49

The purpose of this thesis was to investigate the services people who are sentenced to community sanctions need for supporting desistance. This thesis was commissioned by the Turku Community Sanctions Office with the aim of specifically researching how the staff working there can support desistance in their clients.

The data used in this activity based thesis was interviews of workers in Turku Sanctions Office and surveys made to social workers.

The theoretical framework of this thesis is based on the theory of desistance. Primary desistance means a situation where an individual stops committing crimes. In secondary desistance an individual changes their way of thinking and rebuilds their identity. This process takes more time than primary desistance. The purpose of community sanctions is to minimize reoffending in the future.

The result of this thesis was a diverse material bank of services available to the clients of the Turku Sanctions office. The aim was that the material bank would be an evolving tool for the workers in the Turku Sanctions Office.

Keywords: Desistance, community sanctions, Criminal Sanctions Agency, services

Sisällys

1	Johdanto	7
2	Desistanssi	9
3	Suomalainen rikosseuraamusjärjestelmä.....	10
3.1	Rikosseuraamuslaitos ja yhdyskuntaseuraamustoimistot	11
3.2	Yhdyskuntaseuraamukset	12
3.3	Turun yhdyskuntaseuraamustoimisto	14
4	Tutkimuksen tarkoitus ja tavoitteet	15
4.1	Tutkimuksen menetelmät	16
4.2	Tutkimuksen toteutus ja aineiston analysointi	17
5	Tutkimuksen tulokset	18
5.1	Haastattelujen tulokset.....	19
5.2	Kyselyn tulokset	22
5.3	Materiaalipankin koonti.....	24
5.4	Yhteenveto tuloksista	25
5.5	Tutkielman eettisyys ja luotettavuus	26
6	Johtopäätökset ja pohdinta	27
	Lähteet	29
	Kuviot	31
	Liitteet	32

1 Johdanto

Opinnäytetyöni aihe ”Yhdyskuntaseuraamuksista tukea rikoksettomaan elämään-materiaalipankki palveluista yhdyskuntaseuraamusasiakkaille” perustuu, sekä omaan kiinnostukseeni, että Turun yhdyskuntaseuraamustoimiston toiveeseen. Aihe muotoutui pohtiessani sitä, miten rikoksista irtautuminen on hyvin haastavaa ja tähän kaivataan monipuolisesti tukea, sekä kunnallisista palveluista, järjestöistä, että yksilön lähipiiriltä. Työelämäkumppaniksi valikoitui Turun yhdyskuntaseuraamustoimisto. He toivoivat opinnäytetyön tuottavan materiaalipankin palveluista yhdyskuntaseuraamustoimiston työntekijöiden työn tueksi.

Vankilasta vapautuvien palvelujen ja tuen kohti rikoksetonta elämää nähdään olevan riittämättömyyttä. Kivivuoren ja Linderborgin tutkimuksessa lyhytaikaisvangeista tuodaan esiin, että erityisesti lyhyitä, korkeintaan kahdeksan kuukauden kestoisia vankeusaikoja suorittaneiden, sekä yhdyskuntaseuraamuksia saaneiden yksilöiden tukemisessa on haasteita. Tuomion lyhyiden takia tuomiota suorittavat voivat jäädä ilman kuntouttavia ja yhteiskuntaan integroivia palveluja. Tästä seurauksena on, että useat lyhytaikaisia tuomioita suorittavat vangit ovat kokeneet vaikeuksia integroitua tavalliseen elämään tuomion jälkeen ja ovat ajautuneet takaisin rikolliseen elämäntapaan. (Kivivuori & Linderborg, 2009.) Pyrkimyksessä kohti rikoksetonta elämää yksilöä neuvotaan jättämään vanha rikoksiin liittyvä ystävä- ja tuttavapiiri. Edessä saattaa olla myös muutto toiselle paikkakunnalle. Miten rikoksista irtautuminen sitten onnistuu, kun tukena on yhdyskuntaseuraamustoimisto ja elämä jatkuu samalla alueella kuin ennenkin? Halusin tutkia tilannetta ja tarkastella lisää siitä, minkälainen tilanne on yhdyskuntaseuraamustoimiston asiakkaiden ja työntekijöiden näkökulmasta ja mitä muutosta työtapoihin toivottaisiin.

Hanke vankeusaika mahdollisuutena on pureutunut rikoksettoman elämän saavuttamisen haasteisiin pyrkimiseen vankeusaikana. Tämän hankkeen aikana on kehitetty uusia toimintamalleja rikoksettoman elämän, sekä osallisuuden saavuttamiseksi ja tukemiseksi vankeusaikana. (Rikosseuraamuslaitos 2019c.) Tässä opinnäytetyössä on ajatuksena kartoittaa sitä, miten yhdyskuntaseuraamukset voivat toimia rikoksettoman elämän mahdollistajina. Tarkoituksena on kartoittaa etenkin rikoksettomaan elämään pyrkivien palveluja ja koota materiaalipankki palveluista Turun, Salon, Naantalinn, Kaarinan ja Liedon kunnissa.

Opinnäytetyössä käsittelen rikoksista irtautumista keskittyen siihen, minkälaisia palveluja rikoksista irtautumaan pyrkivät tarvitsevat ja mitä palveluita on saatavilla. Käsittelen opinnäytetyössäni Turun yhdyskuntaseuraamustoimiston työntekijöiden antamaa tukea yhtenä yhdyskuntaseuraamusta suorittaville olemassa olevana palveluna. Kartoitan asiaa haastatteleamalla Turun yhdyskuntaseuraamustoimiston työntekijöitä. Turun yhdyskuntaseuraamustoimistossa

tehdään töitä yksilöiden kanssa, jotka on tuomittu vapaudessa suoritettaviin yhdyskuntaseuraamuksiin. Näitä yhdyskuntaseuraamuksia ovat yhdyskuntapalvelu, nuorisorangaistus, ehdollisesti rangaistujen nuorten valvonta eli ehdolliseen rangaistukseen tuomitujen nuorten rikoksentehtävien valvonta, ehdonalaisten vapauden valvonta, sekä valvontarangaistus. Laki yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta määrittelee yhdyskuntaseuraamuksen tavoitteeksi rangaistuksen täytäntöönpanon aikana tukea tuomitun hänen sosiaalisen selviytymisensä edistämiseksi sekä lisätä hänen valmiuksiaan elää rikoksetonta elämää (L400/2015).

Koronavirusepidemia on muuttanut tilannetta niin, että haastattelut tehtiin etänä videoyhteyden avulla. Tämä siksi, koska Turun yhdyskuntaseuraamustyöntekijöitä on kehoitettu tekemään työtä mahdollisuuksien mukaan etänä ja kaikkia ylimääräisiä kontakteja muihin ihmisiin tulee välttää. Työntekijöillä on tietoa siitä, mitä yhdyskuntaseuraamukseen tuomitut ovat tuoneet esille selvittäessä yhdyskuntaseuraamuksen sopivuutta ja rangaistusajan suunnitelmaa tehtäessä. Lisäksi työntekijöiden oma kokemus siitä, miten rikoksista irtautuminen yhdyskuntaseuraamuksiin tuomituilta on onnistunut, on arvokasta tietoa.

Opinnäytetyöni teoriapohjana on desistanssin teoria, mikä tutkii rikoksista irrottautumista. Opinnäytetyön aihe on noussut yhteistyössä omien pohdintojeni ja Turun yhdyskuntaseuraamustoimiston työntekijöiden toiveesta saavuttaa näkemystä palvelujen tarpeesta ja saatavuudesta. Desistanssiin pyrkiessä kaivataan tukea, sekä virallisilta, että epävirallisilta tukiverkoilta. Turun yhdyskuntaseuraamustoimiston tehtävä on auttaa yhdyskuntaseuraamuksen suorittajaa desistanssiprozessissa tarjoamalla tukea keskustelujen kautta ja ohjaamalla tarpeellisten palveluiden äärelle.

Laki yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta (L400/2015) mahdollistaa esimerkiksi 30 tunnin käyttämisen muuhun kuin työtoimintaan aikaisemmin kymmenen tunnin sijasta. Mikäli kyseessä on alle 60 tunnin yhdyskuntapalvelu, on työtoimintaa oltava vähintään puolet. Periaatteessa lakimuutos mahdollistaa myös vankilan ja kolmannen sektorin palvelujen hyödyntämisen tietyin edellytyksin. (Rikosseuraamuslaitos 2019a.) Tämä on tärkeä muutos ajattelun mahdollisuuksia erilaisiin yhteistyökumppaneihin ja hankkeisiin, mikäli tarvetta uudelle tuelle ja palveluille löytyy.

Yhdyskuntaseuraamustoimiston toiveena oli saada materiaalipankki yhdyskuntaseuraamustoimiston asiakkaille tarjolla olevista palveluista. Tein viiden Varsinais-Suomen kunnan sosiaalityöntekijöille kyselyn palveluiden kartoittamisen jatkamiseksi. Kyselyihin vastasi viisi sosiaalityöntekijää. Tietoa tarvittiin tämän vuoksi vielä muualtakin, joten kartoitin palveluja kuntien verkkosivustojen avulla ottaen huomioon haastatteluista ja kyselyistä saamani tiedon. Näiden tietojen avulla kokosin materiaalipankin palveluista Turun yhdyskuntaseuraamustoimistolle.

2 Desistanssi

Rikosseuraamusalan kuntouttavan toiminnan ensisijainen tavoite on rikoksista irrottautuminen eli desistanssi. Rikostaustaisten elämään kuuluu katkoksia, uusia aloittamisia ja nopeita siirtymiä, mikä tekee suoraviivaisesti etenevän desistanssin mahdottomaksi. Vankeustuomiot voivat keskeyttää hyvin alkaneet opinnot tai työnteon. Desistanssiprozessissa voidaan erottaa kaksi eri astetta, joita ovat primaari ja sekundaari desistanssi. Primaarilla desistanssilla tarkoitetaan rikollisen toiminnan keskeyttämistä. Sekundaari desistanssi taas kuvaa pitempikes-toista prosessia, mikä sisältää myös ajattelun muutoksen johtaen oman identiteetin muutokseen ja uudelleenrakentamiseen. Sekundaari desistanssi rakentuu rikoksista irtautuvan henkilökohtaisen kypsymisen ja toimijuuden lisäksi rakenteellisista tekijöistä. Oma merkityksensä on toiminnalla, minkä desistanssiin pyrkivä yksilö kokee itselle merkitykselliseksi. (Granfelt 2015, 11-12.)

Rikosseuraamusten täytäntöönpanon tulisi lisätä asiakkaan rikoksettoman elämäntavan valmiuksia. Kuntoutumisella tarkoitetaan uusintarikollisuuden vähenemistä, valmiuksien realisoitumista, sekä rikoksettomaan elämäntapaan asettumista. Rikosseuraamusala pyrkii löytämään vastauksen siihen, miten kuntoutuminen ymmärretään ja miten kuntoutumista edistetään. (Lavikkala & Linderborg 2011, 93.)

Desistanssiprozessissa yksilö rakentaa minuuttaan uudelleen tulkitsemalla mennyttä elämäänsä uudelleen ja sopeuttamalla tätä tulkintaa tulevaisuuden päämääriin. Identiteettiä muovataan toiminnan kautta. Suomenkielisessä tutkimuskirjallisuudessa desistanssista käytetään myös ilmaisuja rikollisuudesta irtaantuminen, irrottautuminen ja irtautuminen. Rikollisuudesta irtaantumista käytetään kuvaamaan primaaridesistanssia, jolloin yksilö nähdään passiivisena vielä rikollisen ja rikoksettoman elämäntavan välillä olevana. Rikoksista irrottautuminen tuo esiin yksilön oman toimijuuden ja tämä käsite sopii siksi paremmin kuvaamaan sekundaaria desistanssia. (Lavikkala & Linderborg 2011, 198-200.)

Yleisin päärikos yhdyskuntapalvelussa ja valvontarangaistuksessa on liikennejuopumus. Ehdolliseen vankeuteen tuomittujen valvonnassa yleisimpiä päärikoksia liikennejuopumusten lisäksi ovat omaisuus- ja väkivaltarikokset. Ehdonalaiseen vapauteen päästettyjen valvonnassa päärikoksista noin kaksi kolmasosaa ovat väkivalta- ja omaisuusrikoksia. (Rikosseuraamuslaitos 2019b, 22.)

Yllä mainittujen tilastojen perusteella voisi arvioida päihdehoidon olevan yksi keskeisistä tukimuodoista rikoksista irrottautumisessa. Turun yhdyskuntaseuraamustoimisto sijaitsee samassa rakennuksessa A-klinikan kanssa, mistä voi saada apua päihdeettömyyteen pyrkimiseen.

Keskimäärin yli puolet yhdyskuntaseuraamustoimiston asiakkaista on työttömiä. Vailla vakinaista asuntoa oli 1.5.2018 24 % asiakkaista. (Rikosseuraamuslaitos 2019b, 25.) Näiden

tilastojen valossa tukea tarvitaan todennäköisesti vahvasti myös työpaikan tai koulutuksen löytymiseen, asunnon hankintaan ja sen säilyttämiseen. Olen kiinnostunut selvittämään, miten näihin asioihin päästään Turun yhdyskuntaseuraamustoimiston puolelta vaikuttamaan. Mielenkiintoista on myös selvittää, onko verkostoyhteistyö tämänkaltaisten tukimuotojen suhteen toimivaa.

Sekundaari desistanssi ei synny tyhjiössä ja yhdyskuntaseuraamustoimistolla voidaan ajatella olevan keskeinen rooli näissä pyrkimyksissä tukemisessa rikosseuraamusalan kuntouttavan toiminnan keskeisen tavoitteen ollessa rikollisuudesta irrottautuminen. Tässä opinnäytetyössä selvitetään yhdyskuntaseuraamustoimiston työntekijöiden mahdollisuuksia tukea tässä huomioiden muut palvelut, mitkä yksilöllä ovat käytettävissä.

Desistanssiprosessissa tarvitaan virallisen tuen lisäksi epävirallisempaa tukea. Ainakin yhden merkittävän toisen tulisi luottaa yksilön onnistumismahdollisuuteen, jotta desistanssiprosessi pääsee etenemään. (Granfelt 2015, 12.)

Desistanssi etenee yleensä prosessinomaisesti niin, että rikollisuuden tiheys, monipuolisuus ja vakavuus vähenee asteittaisesti. Desistanssi tapahtuu vuorovaikutuksessa, sosiaalisissa suhteissa. Tavoitteena on löytää oma toimijuus ja kyky tehdä uudenlaisia valintoja ja saavuttaa parempi elämänhallinta. Desistanssiprosessin tukemisen keskeiset elementit ovat sosiaalisiin suhteisiin ja sosiaaliseen rakenteeseen kiinnittymistä tukeva toiminta ja taito kohdata asiakkaat yksilönä. (Granfelt 2015, 14&33.)

Yhdyskuntaseuraamustoimistossa keskiössä on asiakkaan ja työntekijän dialoginen suhde. Yhdyskuntaseuraamustoimistossa käytetään motivoivan keskustelun menetelmää, mikä on motivoiva vuorovaikutustekniikka (Jalava 2021).

Rikoksista irtaantumista voi haitata yksilön rikolliseen elämään liittyvät verkostot, joilta on saatu erilaista henkistä tai materiaalista tukea. Edellä mainituilta tutuilta saattaa saada tarvittaessa yösijan, mutta tämä edellytti kiinnittymistä rikolliseen elämäntapaan tavalla tai toisella. (Kivivuori & Linderborg, 137.)

3 Suomalainen rikosseuraamusjärjestelmä

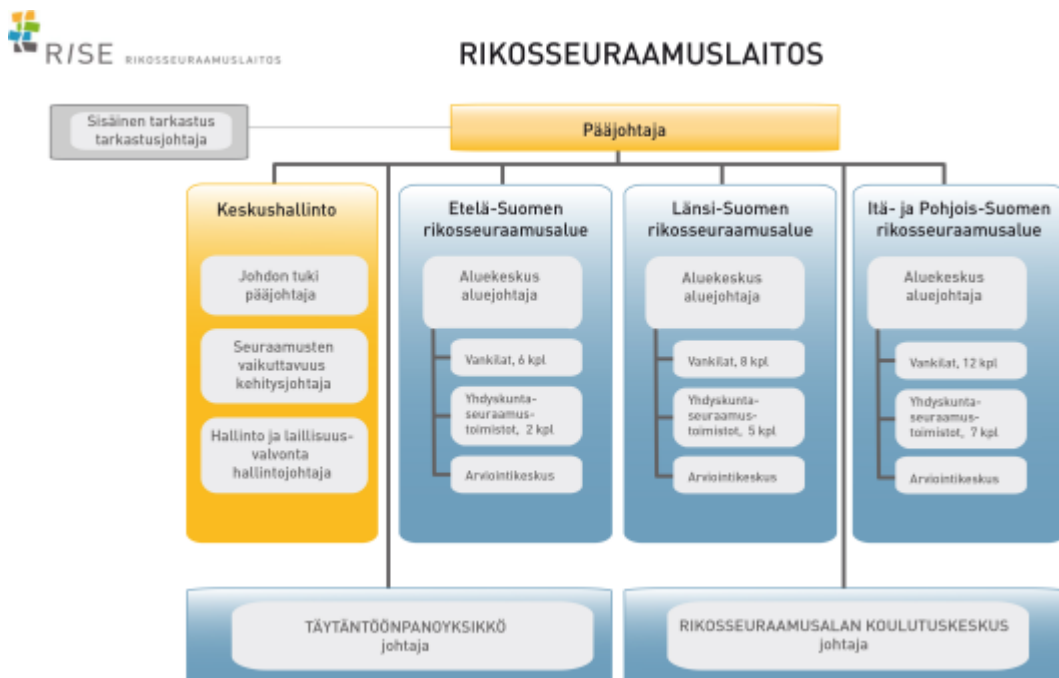
Suomalainen rikosseuraamusjärjestelmä koostuu vankeudessa ja vapaudessa suoritettavista tuomioista. Tässä tutkimuksessa olen kiinnostunut erityisesti vapaudessa suoritettavista tuomioista ja siitä, miten niissä pystytään tukemaan tuomion suorittajaa rikoksettoman elämän saavuttamisessa ja sen ylläpitämisessä.

Rikosseuraamuslaitoksen visio ”Valmennamme rikoksettomaan elämään-turvallisesti kohti avoimempaa täytäntöönpanoa” kuvaa yhdyskuntaseuraamusten tärkeyttä rikosseuraamusjärjestelmässä. Toimintaa ohjaavat suomalaisessa yhteiskunnassa yleisesti hyväksytyt arvot ihmisarvon kunnioittaminen ja oikeudenmukaisuus. Näihin arvoihin sitoutumalla pyritään täytäntöönpanon toteuttamisessa uusintarikollisuuden vähentämiseen ja tuomitun syrjäytymiskehityksen katkaisemiseen. (Rikosseuraamuslaitos 2020b.)

3.1 Rikosseuraamuslaitos ja yhdyskuntaseuraamustoimistot

Rikosseuraamuslaitos toimii vankeusrangaistusten ja yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanoviranomaisena oikeusministeriön alaisuudessa. Tavoitteena rikosseuraamuslaitoksella on uusintarikollisuuden ehkäiseminen ja yhteiskunnan turvallisuuden lisääminen. Toimintaa ohjaa laki ja asetus rikosseuraamuslaitoksesta. Rangaistusajan suunnittelussa tavoitellaan tilanetta, missä tuomittu voi kehittää kykyään rikoksettomaan elämään. Tällä pyritään tuomitun elämänhallinnan paranemiseen ja siihen, että hänellä voisi tuomion suorittuaan olla paremmat mahdollisuudet toimia yhteiskunnan täysivaltaisena jäsenenä. (Rikosseuraamuslaitos 2020a.) Kaikista rikosseuraamusasiakkaista noin puolet suorittavat yhdyskuntaseuraamusta ja puolet vankeutta (Rikosseuraamuslaitos 2019b, 22).

Rikosseuraamuslaitos organisaationa koostuu keskushallinnosta, täytäntöönpanoyksiköistä, rikosseuraamusalan koulutuskeskuksesta, sekä Etelä-Suomen, Länsi-Suomen ja Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalueesta. Näihin rikosseuraamusalueisiin kuuluvat vankilat, yhdyskuntaseuraamustoimistot, sekä arviointikeskus. Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö sijaitsee Helsingissä. (Rikosseuraamuslaitos 2020a.)

Kuvio 1: Rikosseuraamuslaitos

Rikosseuraamuslaitoksen tehtävänä on vaikuttaa uusintarikollisuuteen vuorovaikutustyössä asiakkaan kanssa ja puuttua toimeenpanon aikaisiin rikkomuksiin. Asiakkaan auttaminen hänen tarvitsemiensa muiden palveluiden piiriin kuuluu myös työhön. (Rikosseuraamuslaitos 2019a) Turun yhdyskuntaseuraamustoimisto on osa Länsi-Suomen yhdyskuntaseuraamusaluetta. Turun yhdyskuntaseuraamustoimistoon toiminta-alueeseen kuuluu Varsinais-Suomen käräjäoikeus, sekä Ahvenanmaan käräjäoikeuksien kunnat. (Rikosseuraamuslaitos 2016.)

3.2 Yhdyskuntaseuraamukset

Vapaudessa suoritettavia yhdyskuntaseuraamuksia ovat yhdyskuntapalvelu, nuorisorangaistus, ehdollisesti rangaistujen nuorten valvonta eli ehdolliseen rangaistukseen tuomittujen nuorten rikoksentekijöiden valvonta, ehdonalaisen vapauden valvonta ja valvontarangaistus. (Rikosseuraamuslaitos 2019a.)

Yhdyskuntapalvelu on palkatonta yleishyödyllistä työtä, mitä tehdään valvonnan alaisena. Yhdyskuntapalveluun voidaan tuomita enintään kahdeksan kuukauden vankeusrangaistuksen sijasta. Yhdyskuntapalvelua voidaan tuomita tällaisessa tilanteessa vähintään 14 ja enintään 240 tuntia. Yhdyskuntapalvelun pituus on korkeintaan 90 tuntia, mikäli se määrätään kahdeksan kuukauden tai pidemmän ehdollisen rangaistuksen lisänä. Ennen yhdyskuntapalveluun tuomitsemista rikosseuraamuslaitos tekee seuraamusselvityksen, missä arvioidaan tuomitun mahdollisuus suoriutua yhdyskuntapalvelusta. Yhdyskuntapalveluun tuomitseminen vaatii myös

syytetyn suostumuksen. Rikosseuraamuslaitos hankkii palvelupaikan ja valvoo palvelun suorittamista. Rangaistuksesta enintään 30 tuntia voidaan suorittaa päihdeongelmia vähentämään pyrkiviin tai muihin uusintarikollisuutta ehkäiseviin toimintoihin. Yhdyskuntapalvelu tulee suorittaa rangaistusajan suunnitelman mukaisesti. Mikäli suunnitelmaa rikkoo, tulee siitä suullinen tai kirjallinen varoitus ja törkeästä rikkomuksesta voi seurata palvelun keskeyttäminen ja asian vieminen syyttäjälle. (Rikosseuraamuslaitos 2019a.)

Vuonna 2015 voimaan tullessa yhdyskuntaseuraamuslaissa lisättiin mahdollisuuksia käyttää päihdehoidon avo- ja laitoshoidon palveluja. Nuoren alle 21-vuotiaana rikoksen tehneen tullessa tuomituksi yhdyskuntapalveluun voi yhdyskuntapalvelu sisältää erityisesti nuorille suunnattuja sosiaalista toimintakykyä edistäviä tehtäviä ja ohjelmia. Näiden yhteydessä nuorille voidaan antaa tukea ja ohjausta. (Rikosseuraamuslaitos 2019b, 12.)

Yhdyskuntaseuraamuksia suorittavien päivittäinen keskimäärä on laskenut jo yli kymmenen vuoden ajan. Vuonna 2018 heitä oli 31 % vähemmän kuin kymmenen vuotta aiemmin. Vuonna 2018 heitä oli keskimäärin 1072. Yhdyskuntaseuraamustoimistoilta pyydettyjen yhdyskuntapalveluselvitysten pyyntöjen määrä oli nousussa, joten tästä voisi arvioida yhdyskuntapalvelun suorittajien määrän olevan kasvussa. Valvontarangaistusta suorittavia oli aikaisempia vuosia vähemmän. Valvontarangaistus on ollut vuoden 2012 alusta täytöntöönpanossa. Ehdolliseen vankeuteen ja valvontaan tuomittujen asiakkaiden määrä, sekä nuorisorangaistusta suorittavien määrä pysyi vuonna 2018 samalla tasolla kuin vuotta aiemmin. Ehdollaiseen vapauteen päästettyjen osuus on laskenut vuodesta 2015 lähtien. Ehdollaisvalvonnassa yhdyskuntaseuraamuksista oli eniten suorittajia vuonna 2018. (Rikosseuraamuslaitos 2019b, 20-21.)

Nuorisorangaistukseen voidaan tuomita 15-17 vuotiaana rikoksen tehnyt henkilö, kun ehdoton vankeus tuntuu liian ankaralta ja sakko riittämättömältä rangaistukselta. Nuorisorangaistus voi olla vähintään neljä kuukautta ja korkeintaan vuoden mittainen. Nuorisorangaistukseen kuuluu valvontaa, sosiaalista toimintakykyä edistäviä tehtäviä, sekä työelämään ja työhön perehtymistä. (Rikosseuraamuslaitos 2019a.)

Nuorten ehdollisen vankeuden valvontaan voidaan tuomita alle 21-vuotiaana rikoksen tehnyt. Valvonta-ajan tavoitteet ja keinot määritellään yksilöllisesti. Valvontakäyntien lisäksi mahdollisia ovat myös erilaiset ryhmät ja kurssit, sekä yhteistyö hankkeet. (Rikosseuraamuslaitos 2019a.)

Ehdollaisen vapaudella tarkoitetaan vankeustuomiota suorittavan päästämistä suorittamaan loppuosaa tuomiosta vapaudessa. Ehdollaisen vapauden valvonnalla pyritään ennaltaehkäisemään uusintarikollisuutta lisäämällä vapautetun valmiuksia rikoksettomaan elämään. (Rikosseuraamuslaitos 2019a.)

Valvontarangaistusta suorittava asuu kotonaan, mutta häntä valvotaan, sekä sähköisesti, että viranomaisten valvontakäyntien avulla. Rangaistusajan tuomitun tulee olla päihteetön ja sitoutua päiväohjelmaan, mikä on hänelle toimeenpanosuunnitelmassa vahvistettu. Tähän voi sisältyä työtä, koulutusta, kuntoutusta, toimintaohjelmia tai muuta rangaistusta suorittavan tilannetta edistävää toimintaa. (Rikosseuraamuslaitos 2019a.)

3.3 Turun yhdyskuntaseuraamustoimisto

Turun yhdyskuntaseuraamustoimisto toimi tämän tutkielman työelämäkumppanina. Turun yhdyskuntaseuraamustoimistossa työskentelee noin 20 henkilöä. Turun yhdyskuntaseuraamustoi-
mistolla on yhteinen johtaja Käyrän vankilan kanssa. Tämän lisäksi yhdyskuntaseuraamustoi-
mistossa toimii apulaisjohtaja, 3 rikosseuraamusesimiestä, 14 rikosseuraamustyöntekijää, 2
tukipartio-ohjaajaa, sekä 1 rikosseuraamustyöntekijä Ahvenanmaalla. Rikosseuraamustyönte-
kijät ovat jaettu tiimeihin eri yhdyskuntaseuraamusten mukaan. Kolmea tiimiä vetää rikosseu-
raamusesimies, joista yhden vastuulla on yhdyskuntapalvelu ja valvontarangaistus, toisen eh-
donalaisesti rangaistujen valvonta, nuorisorangaistus ja Rokki-projekti ja kolmannen vanki-
lasta ehdonalaisesti vapautuneiden valvonta, sekä vankilaan menevien siviiliarviointi. Neljän-
nessä tiimissä toimii apulaisjohtaja ja tukipartio-ohjaajat. Tämän tiimin työhön kuuluvat val-
vontarangaistuksen ja valvotun koevapauden tuki- ja valvonta, sekä tutkinta-aresti ja tehos-
tettu matkustuskielto. Ahvenanmaan rikosseuraamustyöntekijä tekee kaikkia työmuotoja. (Ja-
lava 2021.)

Turun yhdyskuntaseuraamustoimistossa tehtävän työn lähtökohtana on hyödyntää motivoivan
keskustelun työskentelyotetta asiakastyössä. Kaikki lähityötä tekevät työntekijät ovat koulu-
tettu motivoivan keskustelun menetelmään. Motivoiva keskustelu on dialoginen, asiakaskes-
keinen vuorovaikutustekniikka, missä pyritään vahvistamaan asiakkaan sisäistä motivaatiota ja
sitoutumista tavoitteeseen. (Jalava 2021.)

Turun yhdyskuntaseuraamustyöntekijät työskentelevät yhdyskuntaseuraamuksiin tuomittujen
kanssa pyrkien uusintarikollisuuden vähenemiseen. Työhön kuuluu yksilökeskustelua- ja oh-
jausta, mihin voi liittyä keskustelua päihteidenkäytöstä, tilannekartoitusta, koulutustarpeiden
selvittämistä, rikoskeskusteluja, saatavissa olevien palveluiden selvittämistä, perhe- ja ver-
kostotyötä, sekä itsetunnon ja minäkuvan vahvistamista. Kaikissa seuraamuksissa pyritään vai-
kuttamaan päihteidenkäyttöön ja motivoidaan yhdyskuntaseuraamusta suorittavaa päihteiden
käytön hallinnan kehittämisessä. Suuressa osassa yhdyskuntaseuraamuksiin johtavista rikok-
sista on tehty päihtyneenä tai päihteiden hankkimisen mahdollistamiseksi. Työmenetelminä
rikosseuraamustyöntekijöillä on yhdyskuntaseuraamustoimiston omia toimintaohjelmia, kuten
viisi keskustelua muutoksesta, uusi suunta, lapset puheeksi, asuminen puheeksi, liikenneturva
ja suuttumuksenhallintaohjelma. (Jalava 2021.)

Turun yhdyskuntaseuraamustoimistossa tehdään oikeudenkäynteihin lausuntoja syyttäjän tai käräjäoikeuden pyynnöstä, suunnitellaan vapaudesta vankilaan ilmoittautuvien rangaistusai- kaa, tukipartiotyötä, tehostettua matkustuskieltoa ja tutkinta-arestia, sekä selvitetään sovel- tuvuutta yhdyskuntaseuraamuksiin. Tehostetulla matkustuskiellolla tarkoitetaan teknisin kei- noin valvottavaa matkustuskieltoa, jolloin yhdyskuntaseuraamusta suorittavan tulee pysyä ko- tonaan. Yhdyskuntapalvelusta suoriutumista arvioidessa otetaan huomioon tuomitun oma mo- tivaatio sitoutua palveluihin, sosiaalinen tilanne, päihteidenkäytön tilanne, olemassa olevat tukitoimet ja yhteistyökyky. Valvontarangaistuslausunnossa selvitetään näiden lisäksi asumi- sen tilanne ja tuleva toimintavelvoite. (Jalava 2021.)

Yhdyskuntaseuraamustoimiston työntekijät laativat yhdessä yhdyskuntaseuraamusta suoritta- van kanssa rangaistusajan suunnitelman. Suunnitelmassa kartoitetaan olemassa olevat palve- lut, yhteistyö sosiaalitoimen kanssa, kartoitetaan asiakkaan kokonaistilanne, etuuskien ti- lanne, suunnitellaan rangaistusajan sisältö ja tavoitteet, yhteistyön suunnitelma kotikunnan kanssa peruspalveluista kunnassa. (Jalava 2021.)

4 Tutkimuksen tarkoitus ja tavoitteet

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää sosiaali-, terveys-, työllisyys-, kuntoutus- ja hoidon palveluja, mitä yhdyskuntaseuraamuksia suorittavat tarvitsevat pyrkimyksissään kohti rikokse- tonta elämää ja minkälaisia palveluita on tarjolla. Opinnäytetyön tavoitteena on koota mate- riaalipankki Turun, Liedon, Salon, Naantalın ja Raision kuntien palveluista, mitä yhdyskunta- seuraamusasiakkaille on tarjolla. Tutkimus on laadullinen. Opinnäytetyössä on kerätty aineis- toa haastattelemalla, kyselyillä ja tiedonhankinnalla internetistä. Haastattelut tehtiin etänä Turun yhdyskuntaseuraamustoimiston työntekijöille ja kyselyt sähköpostin kautta Turun, Naantalın, Liedon, Salon ja Raision kuntien sosiaalityöntekijöille. Tutkielmassa on käytetty empiirisiä aineistoja ja niitä on tutkittu laadullisesti. Aineiston tutkiminen on ollut laadul- lista, kun on pyritty ymmärtämään yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden kanssa työskentelevien toiveita palveluille, kartoittamaan palveluja ja tätä kautta kokoamaan materiaalipankki. Ana- lyyssissa ei ole keskitytty numeraaliseen analysointiin, vaan käytetty haastatteluja ja kyselyjä materiaalipankin kokoamisen pohjana. Haastattelut ovat olleet vuorovaikutuksellisia teema- haastatteluja.

Tutkielmassa on käytetty empiirisiä aineistoja, mitä ei ole muokattu numeeriseen muotoon. Laadullisessa tutkimuksessa haastattelu nähdään vuorovaikutustilanteena. Tutkielma on in- duktiivinen, kun tutkielmassa rakennetaan tuotosta aineiston keräämisen kautta. (Kallinen & Kinnunen.)

Opinnäytetyön tavoitteina on koota Turun yhdyskuntaseuraamustoimiston työntekijöiden tuoksi materiaalipankki Varsinais-Suomen viiden kunnan palveluista yhdyskuntaseuraamustoimiston asiakkaille. Tuotoksen kokoamiseksi on haastateltu yhdyskuntaseuraamustoimiston työntekijöitä, lähetetty kyselyt sosiaalityöntekijöille ja etsitty verkosta tietoa palveluista. Tavoitteeseen on pyritty kartoittamalla miten yhdyskuntaseuraamustoimisto voi tukea yksilöä pyrki- myksessä desistanssiin ja minkälaisille palveluille on erityisesti tarvetta ja miten niitä on saa- tavilla. Palvelutarjontaa kartoitin lisää käymällä läpi viiden Varsinais-Suomen kunnan verkko- sivustoja. Haastatteluista ja kyselyistä sain tietoa siihen, minkälaisia palveluja rikosseuraa- mustyöntekijät ja sosiaalityöntekijät tietävät olevan ja kokevat yhdyskuntaseuraamusasiak- kaiden tarvitsevan. Sekä haastatteluissa, että kyselyissä, että Turun yhdyskuntaseuraamustoi- miston yhdyshenkilön kanssa keskustellessani nousi esille, että tietoa etsitään verkosta ja kunnan palveluista tieto löytyy kuntien verkkosivuilta.

4.1 Tutkimuksen menetelmät

Selvitin asiaa haastattelemalla Turun yhdyskuntaseuraamustoimiston työntekijöitä, sekä sosi- aalityöntekijöille lähetetyillä kyselyillä. Menetelminä olivat teemahaastattelu ja kysely. (liite 3 & 4) Kyselyt tein käyttäen Microsoft forms työkalua ja lähetin kyselyt Turun, Liedon, Rai- sion, Naantalın ja Salon sosiaalityöntekijöille. Valitsin aineistonkeruumenetelmäksi sosiaali- työntekijöille sähköisen kyselyn, jotta sosiaalityöntekijät voisivat itse kiireisessä työssä valita vastaushetken itselle parhaiten sopivaksi. Kyselyn tekemisessä pyrin siihen, että kyselyyn olisi helppo vastata ja tämän vuoksi valitsin sähköpostilla lähetettävän kyselyn, missä vastaukset voi kirjoittaa suoraan kyselyyn ja lähettää kyselyn lopussa. Microsoft työkalun etuna ajattelin olevan myös sen, että siitä saa vastauksista kuvioita ja koonteja valmiin ja näin suuremman- kin aineiston käsittely helpottuu ja virheiden mahdollisuus analysoinnissa pienenee. Halusin pitää kyselyn lyhyenä, jotta mahdollisimman monella olisi siihen aikaa vastata.

Turun yhdyskuntaseuraamustoimisto oli opinnäytetyön tekemisen alusta asti kiinnostunut opinnäytetyöstä ja siitä saatavasta tuotoksesta. Turun yhdyskuntaseuraamustoimiston yhteys- henkilö oli opinnäytetyön alussa Anna-Liisa Savolainen, joka kertoi, että materiaalipankki kuntien palveluista olisi hyödyllinen työvälinen yhdyskuntaseuraamustoimiston työntekijöille. Syynä tähän on palvelujen laajuus ja erilainen palvelutarjonta eri kunnissa. Koin haastattelut hyväksi menetelmäksi kartoittaa yhdyskuntaseuraamustoimiston työntekijöiden työtä ja tietoa palveluista, jotta voisin keskustelemalla ja lisäkysymyksiä tekemällä saavuttaa monipuolista tietoa työstä ja palveluista.

Teemahaastattelu on puolistrukturoitu haastattelumenetelmä. Teemahaastattelussa on aina mahdollista tarkastaa haastateltavan ymmärrys kysymyksestä. Riskinä haastatteluissa on, että haastateltava vastaa kuten haastattelija toivoo. Haastattelun kysymysten tulee olla

muodoltaan avoimia ja sellaisia, että ne pyytävät haastateltavaa kuvaamaan asioita. (Vilkkä 2017, 391-395.) Teemahaastattelussa haastattelija voi vaihdella kysymysten järjestystä. Keskeistä on, että haastattelu etenee teemojen avulla eikä niinkään etukäteen määrättyjen kysymysten valossa. Tästä syystä haastateltavan oma ajatus ja näkemys tulee varmemmin esiin. (Hirsjärvi & Hurme 2015, 48-49.) Haastatteluissa ote oli keskusteleva ja kysymykset olivat avoimia. Kysymysten järjestys vaihteli eri haastateltavilla, koska haastateltavat vastasivat keskustelun aikana toisinaan jo tulossa oleviin kysymyksiin.

Haastattelin kolmea Turun yhdyskuntaseuraamustoimiston työntekijää, jotka työskentelevät eri työryhmissä ja näin ollen myös eri yhdyskuntaseuraamuksia suorittavien kanssa. Haastateltavien määrä määräytyi sen mukaan, miten haastateltavia yhteistyökumppanilta sain. Haastattelut suoritettiin etänä videoyhteyden avulla yhtä lukuun ottamatta. Teknisistä vaikeuksista johtuen yksi haastatteluista tehtiin puhelimitse.

Videohaastattelut nauhoitettiin sisällönanalyysin helpottamiseksi. Analysointitapa oli ymmärtämiseen pyrkivä (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 219). Tutkimus tehtiin perustuen yhden yhdyskuntaseuraamustoimiston muutamien työntekijöiden näkemyksiin asiasta, joten tuloksia ei voi suoraan yleistää muualle. Tarkoituksena onkin kuvata Turun yhdyskuntaseuraamustoimiston mahdollisuuksia tukea yhdyskuntaseuraamuksen suorittajia kohti rikoksetonta elämää, sekä heidän näkemyksiään muista heidän asiakkailleen tarpeellisista ja tarjolla olevista palveluista. Alueelliset erot palvelujen tarjonnassa ja saavutettavuudessa eri rikosseuraamusalueilla eivät ole tämän tutkimuksen keskiössä, mutta asia on otettu huomioon yleistettävyyttä mietittäessä.

4.2 Tutkimuksen toteutus ja aineiston analysointi

Tutkimusmenetelminä käytän sekä haastattelua, että kyselyjä. Tutkielma on toiminnallinen. Tutkielman tuotoksena on materiaalipankki Turun yhdyskuntaseuraamustoimiston työntekijöille palveluista, mitä Turussa, Liedossa, Naantalissa, Raisiossa ja Salossa yhdyskuntaseuraamusta suorittaville on tarjolla. Tutkimusmenetelmät valittiin tutkielman teon edetessä tarpeen mukaan niin, että materiaalipankki saatiin luotua. Opinnäytetyön alussa tarkoituksena oli luoda materiaalipankki haastattelujen ja kyselyjen perusteella. Tietoa palveluista ei kuitenkaan tullut riittävästi ottaen huomioon, että tietoa haluttiin viiden kunnan palveluista. Tämän vuoksi selvitin asiaa lisää kuntien verkkosivustojen kautta. Lisätietoa haastateltavien mainitsemista palveluista etsin lisäksi tarpeen mukaan kirjoittamalla googlen hakukenttään palvelun tai palveluntuottajan nimen.

Ensin haastattelin Turun yhdyskuntaseuraamustoimiston työntekijöitä saadakseni selville heidän näkemystään rikosseuraamusasiakkaiden palvelujen tarpeesta ja palvelujen

saatavuudesta. Halusin laajentaa näkemystä tilanteesta ja tähän pyrin lähettämällä viiden Varsinais-Suomalaisen kunnan aikuissosiaalityön ja lastensuojelun sosiaalityöntekijöille sähköisen kyselylomakkeen. Turun yhdyskuntaseuraamustoimiston yhteyshenkilön toiveena oli saada materiaalipankki kuntien palveluista, minkä vuoksi täydensin haastatteluista ja kyselyistä saatuja tietoja vielä kartoittamalla palveluja kuntien verkkosivujen kautta.

Turun yhdyskuntaseuraamustoimiston haastateltavat sain yhteyshenkilön (Anna-Liisa Savolainen) kautta. Haastatteluista kaksi toteutettiin videoyhteydellä ja yksi puhelimitse. Sain haastateltavilta luvan nauhoittaa haastattelut. Nauhoitukset poistin litteroituani haastattelut.

Haastattelujen perusteella lähdin rakentamaan kyselyjä Turun, Liedon, Salon, Raision ja Naantalinnon aikuissosiaalityön ja lastensuojelun sosiaalityöntekijöille. Lähtökohta rajaukselle oli Varsinais-Suomen suurimmat kunnat. Päädyin näihin kuntiin keskusteltuani Turun yhdyskuntaseuraamustoimiston Anna-Liisa Savolaisen kanssa, joka toivoi Naantalinnon ottamista mukaan tutkimukseen Kaarinan tilalle. Rajauksen tarkoituksena on saada lisää tietoa nimenomaan sellaisten kuntien palveluista, joiden kanssa yhdyskuntaseuraamustoimistolla ei ole tällä hetkellä erityisen tiivistä yhteistyötä.

Lähetin sähköpostilla linkin kyselyyn kahteen otteeseen sosiaalityöntekijöille vuoden 2020 joulukuussa ja helmikuussa 2021. Sain viisi vastausta, joista yhdessä oli vastattu vain yhteen kohtaan. Koska vastauksia tuli näin niukasti päätin lisäksi selvittää kuntien palveluita kuntien omien verkkosivustojen kautta. Tästä sovin Turun yhdyskuntaseuraamustoimiston yhteyshenkilön kanssa, jotta saataisiin paremmin toteutettua heidän toiveensa materiaalipankista koskien kuntien palveluita rikosseuraamusasiakkaille.

Aloitin haastattelujen analysoinnin kirjaamalla haastattelut yhteiseen word-tiedostoon. Tämän jälkeen yhdistin haastattelut samojen teemojen ja kysymysten alle saadakseni kokonaiskuvaa vastausten sisällöstä. Kävin läpi, mitä samoja palveluita ja palveluntuottajia haastateltavat olivat maininneet ja mitä yhteistyökumppaneita pitäneet tärkeinä. Analysointia tehdessäni otin lisää selvää palveluista tutustumalla niistä kertoviin verkkosivustoihin.

Kyselyjä analysoidessani keräsin avointen kysymysten vastaukset jokaisen kysymyksen kohdalle word-tiedostoon ja vertailin vastauksia kysymys kysymykseltä. Microsoft forms keräsi vastaukset suljettuihin kysymyksiin.

5 Tutkimuksen tulokset

Haastattelut ja kyselyt antoivat tietoa palveluista opinnäytetyöhön valittujen kuntien palveluista. Molemmissa nousi esiin, että tietoa palveluista on, mutta ei tarpeeksi. Palveluita on paljon ja ne muuttuvat. Lisäksi kunnissa on erilaisia palveluita tarjolla. Tutkimuksen tulokset

koskevat palveluita Salon, Turun, Naantalın, Raision ja Liedon kuntien alueilla tarjolla olevia palveluita yhdyskuntaseuraamustyöntekijöiden ja sosiaalityöntekijöiden silmin.

5.1 Haastattelujen tulokset

Haastatteluissa nousi esiin palvelukentän pirstaleisuus ja jatkuva muutos. Palveluista vain osa on pysyviä ja niiden lisäksi on runsaasti projekteja ja hankkeita. Palvelut myös vaihtelevat kunnittain. Työntekijälle voi olla haastavaa pysyä perillä siitä, mitkä hankkeet tai projektit ovat milloinkin menossa. Osasta tiedotetaan suoraan yhdyskuntaseuraamustoimiston työntekijöitä, mutta osa projekteista ja hankkeista täytyy itse etsiä verkosta. Lisäksi haastatteluissa nostettiin esiin, että on vaikea kaikkea nyt kysyttäessä muistaa, että tarvittavia palveluita mietitään asiakaskohtaisesti, eikä haastatteluun vastatessa tule välttämättä kaikkea mieleen, mistä tietoa on.

Haastateltavat toivat esiin, että päihdepalveluja ja asumiseen liittyviä palveluja asiakkaat tarvitsevat paljon. Keskeisinä yhteistyökumppaneina mainittiin A-klinikka, R1-osasto ja Sininauha. A-klinikka toimii samassa rakennuksessa Turun yhdyskuntaseuraamustoimiston kanssa ja yhteistyö on tiivistä. A-klinikalla on myös nuorille suunnattuja päihdepalveluita, sekä ryhmiä peliriippuvaisille. Sininauha Oy tuottaa asumisen palveluita, kotiin vietävää tukea asumiseen, korvaushoito ja vieroitushoitopalveluita. R1-osasto on TYKS:n alainen riippuvuuspsykiatrian osasto. Osastolla hoidetaan potilaita, joilla on samaan aikaan, sekä vaikea päihde- tai toiminnallinen riippuvuus ja vaikea psykiatrinen häiriö.

Osasta palveluista haastateltavilla oli epäselvyyttä siinä, onko palvelut saatavilla vain yksilöille, joiden kotikunta Turku on vai myös ulkopaikkakuntalaisille. Palveluja on paljon ja osa projektimuotoisia, jolloin rikosseuraamustyöntekijät kartoittavat verkosta tilannetta tai kysyvät kollegoilta. Materiaalipankin on tarkoitus osaltaan vastata tähän, että olisi tiedossa palveluita, mitä on saatavilla. Ajatuksena on, että materiaalipankkia voisivat yhdyskuntaseuraamustoimiston työntekijät päivittää tilanteen mukaan, jolloin tieto menisi kollegoille joustavasti.

Turun yhdyskuntaseuraamustoimistolla on omia toimintaohjelmia erilaisten asiakastilanteiden tarpeisiin, esimerkiksi rikoskeskustelut, lapset puheeksi-menetelmä, liikenneturvaan, motivointiin ja suuttumuksenhallintaan tähtääviä. Työntekijät tekevät paljon palveluohjausta, minkä vuoksi mahdollisimman laaja tieto saatavilla olevista palveluista koetaan tärkeäksi. Kysyin haastateltavilta, että kokevatko he palveluista olevan riittävästi tietoa yhdyskuntaseuraamustoimiston työntekijöillä ja yhdyskuntaseuraamusta suorittavilla. Yksi haastateltavista mietti asiaa yhteiskunnallisen hyödynkin kannalta:

”Ei varmaan ikinä riittävästi...Heti jos jotain uutta kehitellään tai tän tyyppiin, niin siit on niin iso hyöty koko yhteiskunnalle, et meidän asiakkaat pääsee palvelujen piiriin. Se et me tiedetään, mihin me osataan ohjata, auttaa heitä.”

Kunnallisia eroja palveluissa on yhdyskuntaseuraamustoimiston työntekijöiden mukaan, mutta osaa palveluista saa ostopalveluina niin, että toinen kunta tuottaa palvelun ja asiakkaan kotikunta maksaa palvelusta palvelun tuottavalle kunnalle.

Asunnottomuuteen liittyen apua tarjoaa sosiaalitoimen asunnottomien työntekijät, mikäli rikosseuraamusasiakas on myös sosiaalitoimen asiakas. TVT:llä (Turun kaupungin omistama kiinteistöyhtiö) on asumisohjaaja, jolta saa apua asumiseen liittyvissä asioissa, mikäli asuu TVT:n asunnossa.

Rahankäyttöön liittyvää apua ja tukea saa talous- ja velkaneuvonnasta. Yksi haastateltavista pohti asumisen ja taloudellisen tilanteen haasteista, että toivoisi joustoa ulosotolta, kun monilla voi olla suuria summia ulosotossa, eikä motivoidu käymään töissä jos palkasta menee iso osa ulosottoon. Ehdonalaisesti vapautuneet työssäkäyvät voivat kamppailla asumisen ja ulosoton kanssa ja voi tuntua toivottomalta, kun haluaisi rakentaa elämää takaisin tällaisissa olosuhteissa.

Työhän liittyviä palveluita on tarjolla paljon. Yhden haastateltavan mukaan TE-toimistosta saa yksilöllistä palvelua. Lisäksi on nuorten työpajoja, kuntouttavaa työtoimintaa, Kelan Nuotti valmennus, etsivä nuorisotyö, sekä Ohjaamo. Myös nuorten turvatalolla on neuvottu yhdyskuntaseuraamustoimiston asiakkaita työnhaussa.

Päihde ja mielenterveyspalveluista haastatteluissa mainittiin A-klinikan lisäksi Turun päihdepsykiatrian osaston, korvaushoitopoliklinikan toimijat, sekä päihde ja mielenterveystiimi.

Kysyin sosiaalisiin suhteisiin tukevasta palvelusta. Ajatukset ryhmämuotoisesta toiminnasta olivat osin ristiriitaiset. Yksi haastateltavista kertoi asiasta näin:

”Sillon tarvis hakeutua tavallisten ihmisten harrastusten pariin, josta löytäis niitä ystäviä, jotka ei oo syyllistyny rikoksiin eikä oo samoi ongelmia kuin itsellä. Jää asiakkaan itsensä varaan. Voi olla vaikee hakeutua. Siin on yks tärkeimpiä asioita, mikä auttais tässä desistanssissa, että kaveripiiri muuttuis jotenkin. Se elämänympäristö, missä elät vaikuttaa kaikkien eniten. Muiden asenteet, tekemiset, mielipiteet. Ei voi olla porukassa, jossa käytetään huumeita jollei itse käytä. Yhdistävänä tekijänä huume ja siitä puhutaan koko ajan. Jos irtaantuu siitä yhteisöstä, niin tarvis katkasta kaikki kontaktit, mitkä liittyy huumeisiin. Siksi vaikea muuttaa sitä elämäntapaa.”

Toinenkin haastateltava toi esiin samaa problematiikkaa:

”Nyt pitäis irtautua ihmisistä, jotka tukee tällasta (rikollista) käytöstä. Niit (ryhmämuotoista toimintaa rikosseuraamusasiakkaille) on, et ei tarvis olla lisää. Riippuu asi- akkaasta mikä toimii, että sopiiko asiakas ohjelmaan.”

Haastatteluissa nousi esiin, että rikosseuraamusasiakkaille kuuluu kuntalaisten normaalipalve- lut, mutta haasteita voi olla monenlaisia, joten palvelujen tarve voi olla erityinen. Haasteena on, että aina ei ole halua tai riittävää tietoa, jotta voisi palveluihin hakeutua. Rikosseuraa- musasiakas voi myös tarvita henkilökohtaista palveluohjausta niin, että yhdessä työntekijän kanssa mennään tutustumaan palveluun paikan päälle. Yksi haastateltavista kertoi, että näin- kin on toimittu. Lisäksi joka kunnalla on omat palvelunsa ja tieto palveluista muuttuu koko ajan ja sitä on paljon.

Lisää kaivataan matalan kynnyksen palveluita, mihin on helppo ohjata asiakkaita.

”Semmosia mahdollisimman matalan kynnyksen, et helppo ohjata...Aina ne on ne päihde- ja mielenterveysasiat ratkaisevat ja niit ongelmia on paljon meidän asiakkailla. Sen tyyppistä jotenkin..et se prosessi ei ois kauheen hankala, vaan nopeaa ja helppoa ja pää- sis hoitoon. Jos asunnottomuuden kierre jatkuu, niin ongelmat syvenee... Asumisen neuvon- taa ja miten vois saada asunnon jos on jo kaik mokattu aikasemmin.”

Palvelujen oikea-aikaisuutta ja yhteistyön helpottumista kaivattiin.

”Asuminen tukiasunnon tapasta, kun olis..ulosotto vie nii suuren osan pal- kasta..tarvis halvan asunnon ni ei menis toivo..ei edes saa asuntoo.....asumistilanne on kehno...mielenterveyspuoli kun ei ole päihneidenkäyttöä, niin epäselvempi terveyskeskuksen kautta, et sais terapiaa..asiakkaat väsyvät avun hakemiseen.”

Kysyin haastatteluissa, että mitkä palvelut ovat mielestäsi keskeisiä yksilön pyrkiessä irtautu- maan rikoksista ja onko näitä palveluja saatavilla teidän asiakkailleen?

”Korvaushoito, päihdepoli ja asuntoasiat. Niin iso osa jo itsetuntoo toi asunto- asia. Mahdollisimman helppo saada aika päihdepalveluihin ja et työntekijä ei vaihdu aina ja tietynlainen pysyvyys ja et pystyy luottamaan. Pärjää ne joilla on luottamus omiin kykyihin. Osaa pyytää ja ottaa apua vastaan. Rakenne voi olla joskus jäykkä. Prosessi on vaikea, niin palvelupolun tulisi olla selkeä. Ettei tarvis odottaa hirveesti aina. Pienii, selkeitä, matalan kynnyksen toimijoita.”

”Riippuu yksilöstä, jokainen tarvii erilaisia asioita tuekseen. Ei voi luetella, mitä palveluja tarvii.”

Palvelujen saatavuudesta keskusteltaessa haastateltavat toivat esiin, että kunnallisia eroja on ja kunnan koko ja budjetti vaikuttaa palvelutarjontaan.

”Pienissä kunnissa sosiaalityöntekijä paljon koordinoi (ostopalveluja), mut jos ei halua olla sosiaalitoimen asiakas, niin ainakin sitä päihdepalveluu pitäis olla pienissä kunnissa, koska he ei pääse sieltä kulkemaan. Palvelujen saatavuudes on varmasti paljon eroa. Joskus voi joutuu odottaa kauan et löytyy suorituspaikka (yhdyskuntapalvelus). Kuntainfoja ollut, et kunta ottais huomioon meidän asiakkaat, et nähtäis et kunnan ja kaikkien kannalta olis paras et järjestetään omassa kunnassa palvelupaikka.”

”Palvelut on mitä on saatavissa kunnan budjetista kiinni. Vaik kuin paljon tuettais palveluitten avulla niin onko silti riittävä ehkäisemään rikoksia, niin ei ole, koska ei pelkästään ole palveluista kiinni.”

Mitä ajattelet ryhmämuotoisesta toiminnasta (rikoksettomuutta ja elämänhallintaa tukeva) osana tuomion suorittamista? Onko tällaista ryhmätoimintaa saatavilla? Tarvitaanko sitä lisää? Mitä tällaisen ryhmämuotoisen toiminnan tulisi sisältää?

Ryhmämuotoisessa toiminnassakin yksilöllisyys on keskeistä eli kaikille se ei sovi tai ole tarpeellista. Korona-aika on myös vaikuttanut siihen, että ryhmämuotoista toimintaa ei ole ollut entiseen tapaan järjestettynä.

”Meil on esim. liikenneturvaryhmä (yritetään 2 krt vuodessa) rattijuopumukseen syyllistymisen ehkäisemiseksi. Ei aina saada kokoon. Asumisen asioihin ja arjenhallintaan liittyvien asioiden ryhmä oli. Antiriippuvuuden ryhmä on kanssa. Joissain tilanteissa hyvä, mutta vaikea saada kokoon ja sitouttaa.”

”Väylä hankkeesta ei oo vielä kokemusta, ryhmäyhdyskuntapalveluhanke, NA, AA. Korona-aikana ei ole ryhmiä. Asiakkaat puhunut alkoholistiperheiden lapsien keskusteluryhmä ja Al-Anon, Rikosuhripäivystyksellä on toimintaa, missä toimintaan osallistuvat ovat uhreja. Hyvin usein asiakkaat myös rikoksen uhreja.”

”Vertaistukiryhmät on todella hyviä, A-klinkalla on peliriippuvuus ja muita ryhmiä. Siinä myös ulkopuolinen kertomassa riippuvuuden mekanismeista. Vertaistukiryhmistä hyviä kokemuksia.”

”Väylä hankkeessa hyvä kokonaisvaltainen sisältö, tämältyypisiä asioita voisi sisältää. Kattaa laajasti koko elämän eri osa-alueet.”

5.2 Kyselyn tulokset

Kysely koostui pääasiassa avoimista kysymyksistä. Strukturoiduilla kysymyksillä kartoitin kuluvatko palvelut vain kuntalaisille vai kaikille ja onko tietoa palveluista helppo löytää. Sain

viideltä sosiaalityöntekijältä vastaukset lähettämiini kyselyihin. Palvelujen kohdentamiseksi oikeaan kuntaan kysyin sosiaalityöntekijän työskentelykuntaa. Kaikki eivät kuitenkaan olleet vastanneet, missä kunnassa työskentelevät. Yhdessä kyselyssä oli vastattu vain yhteen kohtaan. Tuloksia ei voi yleistää, eikä niistä voi tehdä johtopäätöksiä Varsinais-Suomen palveluista. Olen käyttänyt tuloksia tukemaan haastatteluista ja verkkosivustoilta löytyvää tietoa ja käyttänyt kyselyjen vastauksia apuna materiaalipankin luomiseen.

Kysyin yhdyskuntaseuraamusta suorittavien palvelutarpeista eritellen kunnan omat palvelut, ostopalvelut ja kolmannen sektorin palvelut. Kahdella ei ollut vielä kokemusta yhdyskuntaseuraamusta suorittavista asiakkaista. Muut vastaajat mainitsivat kunnan omista palveluista tarvetta olevan psykiatrian ja päihdehuollon palveluille, työllistymiseen, peliriippuvuuteen, asunnottomuuteen, terveystalouteen pääsemiseen, ohjaukseen ja neuvontaan talousasioissa ja etuuksien hakemisessa, opiskeluasioiden selvittelyssä ja asumisasiossa tukemiseen.

Ostopalveluista mainittiin päihdekuntoutuksen palvelut ja tuetun asumisen palvelut. Yksi vastaajista mainitsi kunnan ja kolmannen sektorin palveluiden olevan ensisijaisia. Kolmannen sektorin palveluiden tarpeisiin oli vastannut vain yksi, joka mainitsi ystävien ja kontaktien saamisen palvelutarpeeksi.

Asumisen ongelmiin kyselyjen vastaajat kertoivat tarjolla olevan aikuissosiaalityön, esimerkkeinä mainittiin sosiaaliohjaus ja alkupalveluiden asumisneuvonta ja TYP:n palvelut, asumisneuvojat, mielenterveys- ja päihdekuntoutujien tuetun asumisen palvelut, sekä ensisuoja.

Erikseen yksityisen palveluntuottajan palveluista mainittiin tuettu asuminen, palveluasuminen ja tehostettu palveluasuminen. Lisäksi yksi vastaajista mainitsi, että sosiaalityön kautta voidaan tarvittaessa ohjata diakonian tai kolmannen sektorin asumisen ryhmiin tai muihin palveluihin.

TYP:llä tarkoitetaan työttöminä pitempään olleille työnhakijoille tarjolla olevaa työllistämistä edistävää monialaista yhteispalvelua, minkä järjestävät yhdessä TE-toimisto, kunta ja Kela. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2021)

Taloudellisiin ongelmiin kerrottiin olevan erinäisiä palveluja sosiaalityön kautta, kuten harkinnanvarainen toimeentulotuki ja sosiaalinen luototus, sosiaaliohjaus, välitystilin hoito, sekä velkaneuvontaan ohjaus. Asumisneuvojat järjestävät vuokravelkaryhmiä.

Sosiaali- ja terveystalouteen mielenterveyshäiriöihin liittyen kerrottiin olevan terveydenhuollon psykiatriset palvelut, mielialahäiriöryhmän palvelut, TYKS:n psykiatrian palvelut, kunnallinen mielenterveys- ja päihdetiimi, sekä Lastu-tiimi lapsiperheiden vanhemmille, terveystalouden psykiatriset sairaanhoitajat ja psykologi. Mielenterveys- ja päihdetiimi tai psykiatriset sairaanhoitajat eivät tarjoa pitkäaikaista kontaktia.

Yksi vastaajista toi esiin, että palveluita on aivan liian vähän. Turussa toiveissa on, että uusi mielenterveys- ja päihdeyksikkö aloittaa vuonna 2021.

Kysyessäni palveluista liittyen addiktiiviseen käyttäytymiseen kaikki vastaajat mainitsivat A-klinikan. Lisäksi Turun palveluista mainittiin korvaushoitopoliklinikka, A-klinikan ja kunnan päihdehuollon palvelut. Liedossa addiktiiviseen käyttäytymiseen apua tarjoavat kunnan päihdetyöntekijä, psykiatrinen sairaanhoitaja, sekä sosiaalityöntekijä. Turussa on toiveissa uuden mielenterveys- ja päihdeyksikön avaus kevään 2021 aikana. Tarkempaa tietoa avausajankohdasta ei verkkosivuilta löytynyt.

Projekti- tai hankemuotoisista palveluista kyselyyn vastaajista kukaan ei eritellyt erityisiä palveluita. Yksi mainitsi kolmannen sektorin toimijat, kaksi ei tiennyt, mitä on tarjolla ja yksi vastasi, että ei ole mitään tarjolla.

Matalan kynnyksen palveluita luetteli kaksi vastaajista. Molemmat mainitsivat mielenterveys- ja päihdetiimin. Toinen kertoi tiimissä olevan päihdetyöntekijä, psykiatrinen sairaanhoitaja, kuntoutusohjaaja, sosiaaliohjaaja ja sosiaalityöntekijä. Toinen vastaajista mainitsi tähän myös tulossa olevan mielenterveys- ja päihdeyksikön. Vastaajien mukaan palveluita on tarjolla kuntalaisille.

Kunnassa tarjolla olevista digitaalisista sote-palveluista mainittiin kunnan nettisivuilla olevat helposti lähestyttävät digitaaliset palvelut, joissa voi kertoa avuntarpeesta, lapsiperheiden ja vanhusten Helppis, missä voi kysyä ja saada vastauksia ongelmatilanteissa. Yksi mainitsi digitaalisen toimeentulotuen hakemisen ja neuvonnan, sekä digitaalisen ryhmätoiminnan aikuis-sosiaalityössä, mikä on kokeilussa sosiaalisen kuntoutuksen ryhmässä. Kaksi ei vastannut mitään tähän kysymykseen.

Kolme neljästä vastaajasta vastasi, että tietoa palveluista ei ole helppo löytää ja että tietoa löytyy kunnan verkkosivuilta. Palvelut on tarkoitettu kuntalaisille. (Palveluja kartoittaessani huomasin, että tietoa löytyy paljon, mutta aikaa juuri sopivan palvelun etsimiseen voi mennä kauankin. Lisäksi oli vaikea löytää tietoa Turkuun odotetusta mielenterveys- ja päihdeyksiköstä, minkä avaamisen aikataulusta löytyi verkosta huonosti tietoa.

5.3 Materiaalipankin koonti

Kokosin Turun yhdyskuntaseuraamustoimiston toiveen mukaan heille materiaalipankin palveluista, mitä yhdyskuntaseuraamusasiakkaille on tarjolla Turussa, Naantalissa, Raisiossa, Sallossa ja Liedossa. Aloitin oppaan koontia jokaisen kunnan verkkosivustolta erikseen ja sieltä etsin sosiaali- ja terveyspalveluita. Tutkielman teon aikana on tullut esiin, että palveluja

kaivataan etenkin liittyen asumiseen, päihteidenkäyttöön, työllistymiseen, talouden hallintaan ja mielenterveyden haasteisiin.

Päädyn tekemään oppaan sähköisessä ja helposti lähestyttävässä muodossa, jotta mahdollisimman monelle Turun yhdyskuntaseuraamustyöntekijälle materiaalipankin käyttö ja sen täydentäminen olisi helppoa. Kokosin materiaalipankkiin erikseen osion, mistä näkyvät valtakunnallisesti saatavilla olevat digitaaliset palvelut.

Kuntien verkkosivustot ovat erilaisia siinä, miten helposti tietoa löytää. Sosiaali- ja terveyspalveluista löytyi hyvin tietoa sosiaali- ja terveystalouden otsakkeen alta. Työllisyyteen liittyviä palveluita oli hankalampi löytää, etenkin Turun kaupungin sivustot olivat epäselvät. Kuntien sivuilla keskitytään kuntien omiin palveluihin ja muita saatavilla olevia palveluita voi olla hankala löytää. Sininauha oy:n palveluista ei löytynyt tietoa kuntien sivuilta. Lisäsin tiedon kuitenkin materiaalipankkiin, koska kaikki haastattamani Turun yhdyskuntaseuraamustyöntekijät mainitsivat Sininauhan tärkeänä yhteistyökumppanina yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden palvelutarpeita ajatellen.

Oppaan sisältö perustuu löytämiini tietoihin saatavilla olevista palveluista ja keskittyy palveluihin, mitä löysi kuntien verkkosivuilta ja sivuilta olevista linkeistä. Paljon yhdyskuntaseuraamusasiakkaille tarjolla olevia palveluita jäi todennäköisesti materiaalipankin ulkopuolelle ja uusia tulee. Tämän vuoksi on tärkeää, että materiaalipankki toimisi pohjana ja apuna palveluohjauksessa, mutta sitä käsiteltäisiin kehitettävänä työkaluna.

5.4 Yhteenveto tuloksista

Tutkielmani tavoitteena oli saada aikaan materiaalipankki yhdyskuntaseuraamusasiakkaille tarjolla olevista palveluista käyttäen hyväksi haastatteluista, kyselyistä ja verkkosivustoilta saamiani tietoja.

Yhdyskuntaseuraamustoimiston työntekijät kertoivat dialogisesta, motivoivasta työtoteutuksesta. Suuressa osassa on asiakkaiden motivointi. Työ voi sisältää monenlaista yhdyskuntaseuraamusasiakkaan tarpeista johtuen. Yhdyskuntaseuraamus määrittää osaltaan asiakkaan kanssa tehtävää työtä. Esimerkiksi yhdyskuntapalveluun tuomitulle keskeistä on löytää sopiva palvelupaikka. Turun yhdyskuntaseuraamustoimistossa tehdään palveluohjausta, milloin haetaan asiakkaalle sopivia palveluita desistanssin tukemiseksi. Osa palveluista on tiedossa ja osaa tulee etsiä verkosta. Turun yhdyskuntaseuraamustoimistolla on useita omia toimintaohjelmia, millä pyritään vaikuttamaan rikosten uusimisen vähenemiseen, esimerkiksi liikenneturva ja suuttumuksenhallinta-ohjelmat. Yhdyskuntaseuraamustoimiston työntekijät voivat myös auttaa rikosseuraamusasiakkaita siirtymään tarvittavien palveluiden pariin.

Palveluntarpeet ovat yksilöllisiä ja yhdyskuntaseuraamustoimiston asiakaskunta heterogeeninen. Kaikki eivät tarvitse paljon erityisiä palveluja ja tukea pyrkimyksissä desistanssiin. Haastateltavat toivatkin esiin, että yhdyskuntaseuraamusasiakkaille kuuluvat tavallisen kuntalaisen palvelut. Haasteena on, että palveluita on paljon ja on vaikea pysyä ajan tasalla palveluista. Osa kyselyihin vastanneista sosiaalityöntekijöistä vastasi myös, että ei ole kokemusta palveluista yhdyskuntaseuraamusasiakkaille tai tiedot eivät ole ajan tasalla. Tutkielman tuotoksena syntyi materiaalipankki, minkä on tarkoitus toimia Turun yhdyskuntaseuraamustoimiston työntekijöiden tukena palveluohjauksessa.

5.5 Tutkielman eettisyys ja luotettavuus

Tutkielman tavoitteena oli kartoittamaan rikosseuraamusasiakkaiden palvelujen tarvetta ja palvelujen saatavuutta. Tietoa kertyi haastattelujen, kyselyiden ja omatoimisen verkkosivujen tutkimisen kautta. Haastattelin kolmea noin kahdestakymmenestä Turun yhdyskuntaseuraamustoimiston työntekijästä. Haastateltavien näkemyksiä ei voida yleistää edustamaan koko yhdyskuntaseuraamustoimiston työntekijöiden näkemyksiä.

Lähetin 61 sähköpostiviestiä sosiaalityöntekijöille, minkä liitteenä oli kyselyt. Kyselyihin vastasi vain viisi sosiaalityöntekijää, eikä kaikista kunnista saatu vastausta. Tämän vuoksi ei voida katsoa, että vastanneiden sosiaalityöntekijöiden näkemys edustaisi näiden kuntien sosiaalityöntekijöiden yhteistä näkemystä kunnissa saatavilla olevista palveluista.

Kokosin materiaalipankin yhdyskuntaseuraamustoimiston asiakkaille Varsinais-Suomalaisissa kunnissa tarjolla olevista palveluista. Lähtökohtana materiaalipankin kokoamisessa ovat olleet desistanssin teoriasta nousseet rikoksista irtaantumiseen tarvittavat palvelut, sekä haastatelluista ja kyselyistä nousseet palvelutarpeet. Palvelukenttä on kovin pirstaleinen, eikä tämän laajuisessa tutkielmassa ole realistista ajatella, että materiaalipankki kattaa kaikki saatavilla olevat palvelut. Tämän vuoksi olen keskittynyt kuntien omilta verkkosivuilta löytyviin palveluihin.

Tässä opinnäytetyössä ei ole käytetty plagioitua tekstiä. Tuloksia ei ole seipitetty, eikä niitä yleistetä kritiikittömästi. Tutkielman puutteet on raportoitu ja käytetyt menetelmät selostettu. Nämä ovat tieteelliselle työlle esitettyjä vaatimuksia. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 25-27.)

6 Johtopäätökset ja pohdinta

Opinnäytetyön tavoitteena oli kartoittaa, mitä palveluja rikosseuraamusasiakkaat tarvitsevat pyrkiessään irtautumaan rikoksista ja miten Turun yhdyskuntaseuraamustoimisto voi tukea asiakasta rikoksista irtaantumiseen. Tavoitteena oli luoda materiaalipankki Turun, Naantalın, Raision, Liedon ja Salon kuntien palveluista. Materiaalipankin on tarkoitus toimia Turun yhdyskuntaseuraamustyöntekijöiden työn tukena heidän ohjatussa yhdyskuntaseuraamusasiakkaita tarvittavien palvelujen pariin. Opinnäytetyön taustateorianä toimii desistanssin teoria. Desistanssilla tarkoitetaan rikoksista irrottautumista. Desistanssiprosessissa voidaan erottaa primaari ja sekundaari desistanssi. Primaarilla desistanssilla tarkoitetaan rikollisen toiminnan keskeyttämistä. Sekundaari desistanssi taas kuvaa pitempiketoista prosessia, mikä sisältää myös ajattelun muutoksen johtaen oman identiteetin muutokseen ja uudelleenrakentamiseen. Sekundaari desistanssi rakentuu rikoksista irtautuvan henkilökohtaisen kypsymisen ja toimijuuden lisäksi rakenteellisista tekijöistä. Oma merkityksensä on toiminnalla, minkä desistanssiin pyrkivä yksilö kokee itselle merkitykselliseksi. (Granfelt 2015, 11-12.)

Opinnäytetyöprosessin aikana minulle selvisi, että palvelukenttä on pirstaleinen. Palveluja on paljon, mutta eroja alueellisesti on ja juuri sopivien palvelujen löytäminen ja palveluihin pääseminen oikeaan aikaan voi olla haastavaa. Opinnäytetyötä tehdessä jouduin muuttamaan suunnitelmia, kun vastauksia kyselyihin tuli kovin vähän. Toisaalta ajattelen tämän olleen hyvä asia, koska näin huomasin itse, miten palveluja löytyy. Työstä yhdyskuntaseuraamustoitomistossa sain uutta tietoa haastatellessani Turun yhdyskuntaseuraamustoimiston työntekijöitä.

Materiaalipankin koonti oli aikaa vievää ja etenkin muista kuin kuntien omista palveluista oli kuntien sivuilla tietoa niukasti saatavilla. Kyselyissä nousi kuitenkin esiin, että juuri kuntien sivuilta löytyy tietoa kuntien, kolmannen sektorin ja ostopalveluina hankittavista palveluista. Jäin pohtimaan, miten hankalaa yhdyskuntaseuraamustyöntekijöillä tai sosiaalityöntekijöillä on löytää sopivat palvelut kiireisessä arjessa.

Opinnäytetyön tekeminen on ollut prosessina haastava, kun työtä tehdessä on tarvinnut muuttaa suunnitelmia ja tapaa tehdä työtä useaan otteeseen. Oma työskentelyä olisi voinut parantaa tarkemmilla aikatauluilla ja priorisoimalla opinnäytetyön tekemistä enemmän esimerkiksi hakemalla opintovapaata. Opinnäytetyön teko venyi prosessin muuttuessa ja ajanhallinnan haastavuuden vuoksi. Alkuperäisenä tarkoituksena oli tehdä opinnäytetyötä suorittaen samalla harjoittelua yhdyskuntaseuraamustoitomistossa. Tällöin tietoa Turun yhdyskuntaseuraamustoitomiston työstä olisi tullut paljon havainnoimalla haastattelujen lisäksi. Nyt haastattelut järjestettiin etänä ja lisätietoja olen tarvittaessa saanut yhdyskuntaseuraamustoitomiston yhdyshenkilöiltä. Sosiaalityöntekijöiden kyselyihin tuli vain vähän vastauksia, minkä vuoksi painotus materiaalipankin koontiin jäi enemmän tiedon hakemiseen verkosta. Opinnäytetyön

teko on ollut hyvä kokemus siitä, miten tutkielman teko voi muuttua paljonkin suunnitelma- vaiheesta. Opinnäytetyötä tehdessä on oppinut muuttamaan suunnitelmaa kesken työskente- lyn, jotta on päästy toivottuun lopputulokseen. Palaute työelämän yhteistyökumppanilta jäi valmiista tuotoksesta valitettavasti saamatta kiireellisten aikataulujen vuoksi. Palautteen tu- len saamaan opinnäytetyön jo valmistuttua. Opinnäytetyön tuotoksena valmistunut materiaa- lipankki on kuitenkin tehty työelämän yhteistyökumppanin toiveesta, joten toiveeseen opin- näytetyön tuotos vastaa ainakin osittain. Materiaalipankin muokkaus ja päivittäminen tarpeen mukaan jää Turun yhdyskuntaseuraamustyöntekijöiden harkinnan varaan.

Digitaalisten palvelujen mainintojen vähyys haastatteluissa ja kyselyissä jäi mietityttämään. Kokevatko yhdyskuntaseuraamustyöntekijät ja sosiaalityöntekijät digitaaliset palvelut epätar- koituksenmukaisiksi yhdyskuntaseuraamusasiakkaille? Vai onko digitaalisista palveluista huo- nommin tietoa, kuin kasvotusten tapahtuvista palveluista? Koronapandemian aikana erilaiset etätapaamiset ja palvelut ovat lisääntyneet. Kiinnostavaa olisi tutkia ovatko etäpalvelut löy- täneet käyttäjänsä ja koetaanko ne hyödylliseksi. Näen digitaalisissa palveluissa mahdollisuu- den alueellisen tasa-arvon lisääntymiseen. Opinnäytetyössä nousi esille, että palveluja on eri tavalla tarjolla erikokoisissa kunnissa ja palveluihin voi olla asiakkailta pitkä matka, jolloin va- paaehtoinen palvelu voi jäädä käyttämättä.

Päätän raporttini tähän Turun yhdyskuntaseuraamustoimiston työntekijän toivoa luovaan kom- menttiin:

Ei ole toivottomia tapauksia..jokaisella on toivoa. Ei voida etukäteen tietää, kenellä on voi- mavarat ja päättäväisyys muutokseen. Voidaan tarjota erilaisia vaihtoehtoja ja yrittää päästä sisälle siihen, mitkä ne syyt siellä taustalla mahtaa olla ja voiko niihin vaikuttaa.

Lähteet

Painetut

Granfelt, R. 2015. Asumissosiaalinen työ: Kotiin ja rikollisuudesta irti.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2015. Tutkimushaastattelu; Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Gaudeamus. Helsinki.

Kivivuori, J. & Linderborg, H. 2009. Lyhytaikaisvanki. Tutkimus lyhytaikaisvankien elinoloista, elämäkulusta ja rikollisuudesta.

Lavikkala, R. & Linderborg, H. (toim.) 2011. Rikosseuraamustyön kehittämisen kysymyksiä.

Vilka H. 2017. Tutki ja kehitä. 4. uudistettu painos Tammen aikaisemmin julkaisemasta samannimisestä kirjasta. PS-kustannus, Jyväskylä.

Sähköiset

Kallinen, Timo & Kinnunen, Taina. Etnografia. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. Viitattu 1.5.2021. <<https://www.fsd.tuni.fi/palvelut/menetelmaopetus/>>.

L400/2015. Laki yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta. Viitattu 30.3.2020.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20150400?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=Laki%20yhdyskuntaseuraamusten%20t%C3%A4yt%C3%A4nt%C3%B6nC3%B6nC3%B6npanosta>

Rikosseuraamuslaitos 2016. Turun yhdyskuntaseuraamustoimisto. Viitattu 31.3.2020.

<https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/toimipaikatjayhteystiedot/yhdyskuntaseuraamustoitot/turunyhdykuntaseuraamustoimisto.html>

Rikosseuraamuslaitos 2019a. Yhdyskuntaseuraamukset. Viitattu 27.1.2020. <https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/seuraamukset/yhdyskuntaseuraamukset.html>

Rikosseuraamuslaitos 2020a. Rikosseuraamuslaitos. Viitattu 27.2.2020. <https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/rikosseuraamuslaitos.html>

Rikosseuraamuslaitos 2020b. Arvot ja strategia. Viitattu 25.2.2020. <https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/rikosseuraamuslaitos/arvot.html>

Rikosseuraamuslaitos 2019b. Rikosseuraamuslaitoksen tilastoja. Viitattu 28.2.2020.

https://www.rikosseuraamus.fi/material/attachments/rise/julkaisut-tilastollinenvuosikirja/AWHmQGSQj/Rikosseuraamuslaitoksen_tilastollinen_vuosikirja_2018_WWW2.pdf

Rikosseuraamuslaitos 2019c. Vankeusaika mahdollisuutena - yhteisasiakkuus sosiaalista osallisuutta ja työllisyyttä tukevissa verkostoissa (2016-2019) Viitattu 30.3.2020.

<https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/ajankohtaista/hankkeet/vankeusaikamahdollisuutena.html>

Rikosseuraamuslaitos 2016. Turun yhdyskuntaseuraamustoimisto. Viitattu 25.2.2020.

<https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/toimipaikatjayhteystiedot/yhdyskuntaseuraamustoitot/turunyhdykuntaseuraamustoimisto.html>

Työ- ja elinkeinoministeriö 2021. Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu. 1.5.2021.

<https://www.te-palvelut.fi/tyonhakijalle/tukea-tyollistymiseen/monialainen-yhteispalvelu>

Julkaisemattomat

Jalava, S. 2021. Rikosseuraamusesimiehen sähköposti 7.5.2021. Turun yhdyskuntaseuraamustoimisto. Turku.

Sosiaalityöntekijöille lähetetyt kyselyt

Turun yhdyskuntaseuraamustoimiston työntekijöiden haastattelut

Kuviot

Kuvio 1: Rikosseuraamuslaitos 12

Liitteet

Liite 1: Saatekirje haastatteluihin	33
Liite 2: Saatekirje kyselyyn	34
Liite 3: Haastattelurunko	35
Liite 4: Kyselyn kysymykset	37
Liite 5: Materiaalipankki	38

Liite 1: Saatekirje haastatteluihin

Emmi Rajakangas

12.5.2020

Hei!

Opiskelen Laurea ammattikorkeakoulussa sosionomiksi ja teen opinnäytetyötä aiheesta ”Yhdyskuntaseuraamuksista tukea rikoksettomaan elämään”. Opinnäytetyöni tarkoituksena on selvittää

- Miten Turun yhdyskuntaseuraamustoimistossa tuetaan yksilöä pyrkimyksissä desistanssiin?
- Mitä palveluja yhdyskuntaseuraamustoimiston asiakkaat tarvitsevat ja mitä palveluja he saavat?
- Mitä palveluja yhdyskuntaseuraamustoimiston asiakkaille on tarjolla Varsinais-Suomen suurimmissa kunnissa?

Selvitän asiaa haastattelemalla Turun yhdyskuntaseuraamustoimiston työntekijöitä, sekä kyselemällä haastatteluiden jälkeen Varsinais-Suomen suurimpien kuntien aikuissosiaalityön sosiaalityöntekijöiltä heidän näkemyksiään heidän kuntansa palveluista.

Toiveenani on haastatella viikolla 21 ja 22 muutamaa Turun yhdyskuntaseuraamustoimiston työntekijää saadakseni näkemystä yhdyskuntaseuraamustoimiston asiakkaiden kaipaamista palveluista ja siitä, miten palvelujen tarve ja tarjonta kohtaavat. Suoritan haastattelut skypen kautta.

Tässä etukäteen haastatteluissa läpikäytäviä teemoja ja kysymyksiä:

Teema 1: Tarjolla olevat palvelut

Mitä erilaisia palveluja yhdyskuntaseuraamusta suorittavalla on Turussa ja lähikunnissa saatavilla? Koetko, että näistä on riittävästi tietoa yhdyskuntaseuraamustoimiston työntekijöillä ja yhdyskuntaseuraamusta suorittavilla? Minkälaisia palveluja yhdyskuntaseuraamusta suorittavilla on esimerkiksi liittyen päihteidenkäyttöön, asunnottomuuteen, mielenterveyteen, kouluttautumiseen, työelämään kiinnittymiseen ja rahankäyttöön? Kerrotko lisää yhteistyöstä näiden palveluntarjoajien kanssa? Onko asiakkaillenne tarjolla sosiaaliin suhteisiin tukevaa palvelua? Minkälaista tämä palvelu on ja kuka sitä tuottaa?

Teema 2: Toiveissa olevat palvelut

Mitä palveluja tarvitaan lisää?

Mitä haluaisit muuttaa yhdyskuntaseuraamustoimiston omissa palveluissa?

Mitä palveluja yhdyskuntaseuraamustoimiston asiakkaan tarvitsisivat mielestäsi, jotta he saisivat parannettua tilannettaan koskien työllistymistä, koulutusta, asumista, taloudellista tilannetta, mielenterveyttä tai päihteidenkäyttöä?

Tarvitsevatko yhdyskuntaseuraamustoimiston asiakkaat erityisiä palveluita liittyen joihinkin edellä mainittuihin teemoihin?

Mitä muita erityisiä palveluita tarvitaan, mistä en huomannut erikseen kysyä?

Teema 3: Palvelujen vaikuttavuus pyrkimyksessä desistanssiin

Mitkä palvelut ovat mielestäsi keskeisiä yksilön pyrkiessä irtautumaan rikoksista? Onko näitä palveluja saatavilla teidän asiakkaillenne?

Onko palvelujen saatavuudessa kunnallisia eroja?

Mitä ajattelet ryhmämuotoisesta toiminnasta (rikoksettomuutta ja elämänhallintaa tukeva) osana tuomion suorittamista? Onko tällaista ryhmätoimintaa saatavilla? Tarvitaanko sitä lisää? Mitä tällaisen ryhmämuotoisen toiminnan tulisi sisältää?

Lopuksi:

Mitä muuta haluat kertoa liittyen desistanssiin ja prosessissa tarvittaviin palveluihin?

Ystävällisin terveisin,
Emmi Rajakangas
sosionomi opiskelija
emmi.k.rajakangas@student.laurea.fi

Liite 2: Saatekirje kyselyyn

Teen opinnäytetyötä yhteistyössä Turun yhdyskuntaseuraamustoimiston kanssa. Aiheeni on ”Yhdyskuntaseuraamuksista tukea rikoksettomaan elämään”. Opinnäytetyön tarkoitus on kar- toittaa, mitä sosiaali-,terveys- ja työllisyyttä tukevia palveluita yhdyskuntaseuraamusta suo- rittaville on tarjolla Varsinais-Suomessa. Kysely on lähetetty Turun, Salon, Raision, Liedon ja Naantalin aikuissosiaalityön ja lastensuojelun sosiaalityöntekijöille. Vastaaminen kyselyyn ei vie paljoa aikaa, mutta antaa Turun yhdyskuntaseuraamustoimiston työntekijöille arvokasta tietoa kaupunkinne tarjoamista palveluista. Opinnäytetyön tavoitteena on myös koota pieni infopaketti palveluista yhdyskuntaseuraamustoimiston työntekijöiden työtä tukemaan. Vas- taajaa kyselystä ei tunnista, mutta tiedon siitä, missä kunnassa vastaaja työskentelee tarvit- sen, jotta pystyn paikantamaan palvelut oikeaan kuntaan. Toivoin saavani vastauksesi kyse- lyyn kahden viikon kuluessa.

Kiitos vastauksestasi!

Emmi Rajakangas

sosionomi opiskelija

Liite 3: Haastattelurunko

Haastatteluissa läpikäytäviä teemoja ja kysymyksiä:

Teema 1: Tarjolla olevat palvelut

- Mitä erilaisia palveluja yhdyskuntaseuraamusta suorittavalla on Turussa ja lähikunnissa saatavilla? Koetko, että näistä on riittävästi tietoa yhdyskuntaseuraamustoimiston työntekijöillä ja yhdyskuntaseuraamusta suorittavilla?
- Minkälaisia palveluja yhdyskuntaseuraamusta suorittavalla on liittyen koulutuksen hankkimiseen ja työelämään kiinnittymiseen? Mitä yhteistyötahoja tarvitaan, jotta yhdyskuntaseuraamusta suorittava saa riittävästi tietoa koulutuksista ja apua koulutuksiin hakeutumiseen? Mitä palveluja on saatavilla työpaikan saamista helpottamaan?
- Minkälaisia palveluja yhdyskuntaseuraamusta suorittavilla on liittyen päihteidenkäyttöön, asunottomuuteen, mielenterveyteen ja rahankäyttöön?
- Kerrotko lisää yhteistyöstä näiden palveluntarjoajien kanssa?
- Onko asiakkaillenne tarjolla sosiaaliin suhteisiin tukevaa palvelua? Minkälaista tä-mä palvelu on ja kuka sitä tuottaa?

Teema 2: Toiveissa olevat palvelut

- Mitä palveluja tarvitaan lisää?
- Mitä haluaisit muuttaa yhdyskuntaseuraamustoimiston omista palveluista?
- Mitä palveluja yhdyskuntaseuraamustoimiston asiakkaan tarvitsisivat mielestäsi, jotta he saisivat parannettua tilannettaan koskien työllistymistä, koulutusta, asumista, taloudellista tilannetta, mielenterveyttä tai päihteidenkäyttöä?
- Tarvitsevatko yhdyskuntaseuraamustoimiston asiakkaat erityisiä palveluita liittyen joihinkin edellä mainittuihin teemoihin?
- Mitä muita erityisiä palveluita tarvitaan, mistä en huomannut erikseen kysyä?

Teema 3: Palvelujen vaikuttavuus pyrkimyksessä desistanssiin

- Mitkä palvelut ovat mielestäsi keskeisiä yksilön pyrkiessä irtautumaan rikoksista? Onko näitä palveluja saatavilla teidän asiakkailleen?
- Miten koet yhdyskuntapalvelun merkityksen yksilön desistanssiin ja sosiaaliseen rakentamiseen kiinnittyvänä toimintana? Mikä yhdyskuntapalvelussa toimii ja mikä ei? Tai kenelle yhdyskuntapalvelu toimii rikoksettomaan elämäntapaan ja yhteiskuntaan integroivana toimintona?
- Mitä ajattelet ryhmämuotoisesta toiminnasta (rikoksettomuutta ja elämänhallintaa tukeva) osana yhdyskuntapalvelun suorittamista? Onko tällaista ryhmätoimintaa saatavilla? Tarvitteko sitä lisää? Mitä tällaisen ryhmämuotoisen toiminnan tulisi sisältää?

Lopuksi:

Mitä muuta haluat kertoa liittyen desistanssiin ja prosessissa tarvittaviin palveluihin?

Liite 4: Kyselyn kysymykset

1. Minkälaisia palvelutarpeita olet huomannut yhdyskuntaseuraamusta suorittavilla olevan liittyen kunnassanne tarjolla oleviin
 - a) kunnan omiin palveluihin?
 - b) ostopalveluina järjestettäviin palveluihin?
 - c) kolmannen sektorin palveluihin?
2. Minkälaisia sote-palveluita ja kenen järjestämänä kunnassanne on tarjolla liittyen asumisen ongelmiin?
3. Minkälaisia sote-palveluita ja kenen järjestämänä kunnassanne on liittyen taloudellisiin ongelmiin?
4. Minkälaisia sote-palveluita ja kenen järjestämänä kunnassanne on liittyen mielenterveyshäiriöihin?
5. Minkälaisia sosiaali- ja terveystalouden palveluita ja kenen järjestämänä kunnassanne on liittyen addikttiiviseen käyttäytymiseen?
6. Minkälaisia projekti- tai hankemuotoisia palveluita kunnassanne on tarjolla?
7. Mitä matalan kynnyksen palveluita kunnassanne on?
8. Onko edellä mainittuja palveluita tarjolla kaikille vai yksilöille, joiden kotikunta kuntanne on?
9. Minkälaisia digitaalisia sote-palveluita kunnassanne on tarjolla?
10. Mistä voi löytää lisää tietoa kunnassanne saatavilla olevista palveluista?
11. Onko tietoa tarjolla olevista palveluista mielestäsi helppo löytää?
12. Missä kunnassa työskentelet?

Liite 5: Materiaalipankki

Palveluiden kirjoa

TURKU, NAANTALI, RAISIO, LIETO, SALO

Turku

Mielenterveys- ja päihdehoito

- ▶ Mielenterveyden haasteissa tulee ottaa yhteys omalle terveysasemalle ja varata aika lääkärille, mistä ohjataan tarvittaviin palveluihin (esimerkiksi keskustelu psykologin tai psykiatrisen sairaanhoitajan kanssa). Vakavimmissa tapauksissa lääkäri voi kirjoittaa lähetteen Varsinais Suomen sairaanhoitopiiriin psykiatriseen erikoissairaanhoidon.
- ▶ Terveysasemien yhteydessä toimii mielenterveys- ja päihdetiimi, mihin voi olla yhteydessä myös suoraan numeroon 040708 5905 (arkisin klo 8.30-15.30). Tiimissä toimii sosiaaliohjaaja ja terveydenhoitaja.
- ▶ Akuuteissa tilanteissa Turun yhteispäivystyksen mielenterveys- ja päihdeyksikköön (puhelinneuvonta 02 313 8800) yhteys ja käynti. Yksikössä työskentelee psykiatri ja sairaanhoitaja. Päivystyksessä arvioidaan psykiatrisen avun tarve, annetaan ensiapu ja ohjataan tarpeen mukaan eteenpäin.
- ▶ Akuutissa päihdeongelmatilanteessa asiakas voi itsekin hakeutua Aikka Oy:n Turun tai Salon vieroitusyksikköön tai Aikka Oy:n Avara Perniö päihdevieroitukseen (Kyselyt ja hoidon varaus numerosta 050431 5945). A-klinikalla on myös etävastaanottoja. Aikka Oy:lla vastaa asiakaspalvelunumero 010 506 5550 arkisin klo 8-18. Ympäri vuorokauden apua saa selviämisenemalta ja Turun yhteispäivystyksestä. Yhteyttä voi ottaa myös sähköpostilla asiakaspalvelu@klinikka.fi. Muina kellonaikoina puhelimeen vastataan selviämishoitoasemalla numerosta 040 136 8110. Palveluista voi kysyä myös Aikkan sivustolta löytyvästä chatistä.

Turku

- ▶ Turun kriisikeskus tarjoaa apua ja tukea kriisistä selviytymiseen. Kriisikeskukseen pääsee ilman lähetettä ja maksuttomasti. Ajan voi varata soitamalla numeroon 040-8223 961 maanantaista tiistaihin klo. 10 -15 tai lähettämällä sähköpostia osoitteeseen toimisto@turunkriisikeskus.fi
- ▶ Asiakas voi hakeutua myös Ote -klinikan tai Luona-Polun avokuntoutukseen. Luona -Polun päihdekuntoutukseen voi ottaa yhteyttä soitamalla arkisin klo.9-16 numeroon 020 -198 3445 tai lähettämällä viestiä osoitteessa <https://www.luona.fi/luonapolku-paihdepalvelut-turku-oteyhteyt>. Ote-klinikan palveluihin ajan voi varata soitamalla arkisin klo.8.30 -15.30 tai lähettämällä whatsapp-viestin numeroon 044 741 2409.
- ▶ Turun mielen terveysyhdistys ITU ry tarjoaa kohtauspalkan kasvoistusten ja virtuaalisesti. Virtuaalinen kohtauspalkan ohjelmointi tapahtuu zoomissa osoitteessa <https://www.itu.fi/> kautta. Molemmista voi tiedustella ohjaaja Anne Nikulaita numerosta 044-702 3011 tai sähköpostitse osoitteesta anne.nikulait@utu.fi.
- ▶ Monipalvelukeskus Temppi tarjoaa erilaisia palveluita mielen terveyden tukemiseksi, työttömille ja muissa haasteellisissa elämäntilanteissa oleville. Palveluina nuorten aikuisten kohtauspaikka Temppi-työttömyystoiminta, Temppi-keskus Temppi-talo, Miesten tili (vapaaehtoinen toiminta miehillä), Wobart (kavertitoiminta vapaaehtoisille naisille miehelle), kuntosali (vapaaehtoinen toiminta ja paluu työelämään) (lisätietoja numerosta 050-3215106). Lisäksi myös virtuaalikohtauspaikka Discord-palvelimella. Kaikista monipalvelukeskuksen palveluista löytyvät tiedot osoitteesta <https://www.temppi.net/index.html>.

Turku

Taloudelliset vaikeudet

- ▶ Perustulo- ja eläinhuolto Kela (www.kela.fi/eläinhuolto) Kela-taloudelliset vaikeudet palvelunumero, p. 020 692 207 (arkisin kello 8.00-16.00)
- ▶ Seurakunnilla sosiaalitaivaltaita neuvontaa ja avustuksia (turunseurakunnat.fi)
- ▶ Varsinais-Suomen oikeusaputoimisto sosiaalitaivaltaita- ja velkaneuvontaa, Talousneuvola sosiaalitaivaltaita- ja avustuksia, nimettömänä. Koronatilanteen vuoksi puhelinpalveluna toimittain klo.12-15 (puh. 050 590 2448)
- ▶ Takusäätiö on valtakunnallinen sosiaalitaivaltaita-järjestö, mikä tarjoaa neuvontaa (puh. Velkalinja, maksuton neuvontanumero 0800 98009, arkisin kello 10 - 14. Kysy rahasta -chat, ma - to kello 12.30 -15.00 ja ke myös klo 17 -19. (<https://www.takusaitio.fi/palvelut/motifoodit/velkalinja-ja-kysy-rahasta-chat/>)

Sosiaalityö

- ▶ Sosiaalityön alkupalvelut sosiaalitaivaltaita- ja ohjauksen liittyen esimerkiksi taloudellisiin haasteisiin, ajan hankaluuksiin tai päihdeongelmiin. Yhteydessä voi olla chatin kautta osoitteessa <https://www.turku.fi/sosiaalipalvelujensivakassaneuvonnan-chat> arkisin klo.9-11 tai soitamalla asiakasneuvonnan palvelunumeroon p. 02 262 5001 (klo. 9 -14).
- ▶ Ehkäisevä ja täydentävä taloudellisten vaikeuksien sosiaalityön kautta.
- ▶ Sosiaalipalveluiden infopisteitä sosiaalitaivaltaita- ja ohjauksen liittyen sosiaalityön kautta (klo. 10.30-15.30 välillä käymäläpaikan päällä (Kaukopäivätoimintatila).

Turku

Työttömyys

- ▶ Työpiiste toimii Turussa tukien monipuolisesti työllisyysasioissa. Tiloissa toimii Työpiipiste TYPI:llä tarkoitetaan monialaista työllistymistä edistävää palvelua. Työpiisteellä voi vieraila, sinne voi soittaa ajan varauksiksi (02 -262 5072) tai osallistua digitaalisesti. Digitaalisena asiointin voi pyytää tunnukset sähköpostilla asiamuutt@turku.fi. Lisätietoja työpiisteestä löydät sivustolta <http://www.turku.fi/vapiste/vapisteen-ohjauksesta> arkisin klo. 8.30-15.30.
- ▶ Tuettu työllistyminen voi olla vaihtoehto, mikäli henkilö on saanut työmarkkinatuella vähintään 200 päivää tai on alle 30 -vuotias. Turussa on vuosittain saatavilla tuettua työllistymisen paikkoja. Lisätietoja saat sähköpostilla tukiyoitiimi@turku.fi tai soitamalla 02 262 5072.
- ▶ Nuorille (alle 30-vuotiaalle) toimii Ohjaamo, missä työllistymisen lisäksi saa apua ja tukea liittyen koulutautumiseen, kuntoutukseen, asumiseen, talouteen ja hyvinvointiin. Ohjaamon voi olla yhteydessä soitamalla tai whatsapp-viestein numeroon 040 724 5440.
- ▶ Valmennuspieste on matalan kynnyksen paikka työhön tutustumiseen, mihin voi mennä tutkittua työhön tai kurottua avaan työllistymään. Valmennuspiesteessä toimii yksilö- ja työvalmentaja auttamaan työssä- ja toimintakykyä, sekä urapolun selvittämisessä. Verkkoavustusta voi tuottaa alavaihtoehtoina soitteesta <https://www.turku.fi/vapiste/vapisteen-ohjauksesta>. Valmennuspiesteellä käytetään osaamisen tunnistamista (PAIKKO-järjestelmä). Osaamisesta voidaan kirjallista todistus osaksi ammatillisen peruskoulutuksen tutkintoa. Yhteyttä voitata soitamalla numeroon 044 907 2813 tai sähköpostitse valmennus@turku.fi.

Lieto

Sosiaalityö

- ▶ Sosiaalipalveluiden neuvonta ja päivystys arkisin klo 9.00– 15.00 p. 050 524 3784. Aikuissosiaalityössä kartoitetaan yksilön elämäntilannetta, ongelmia ja vahvuuksia, sekä tehdään arvio palvelutarpeesta. Tarve voi liittyä pitkittyneeseen työttömyyteen, päihde-, talous- tai asumisongelmiin.

Mielenterveys ja päihdepalvelut

- ▶ Liedon sosiaalityö, terveyspalvelut sekä mielenterveys ja päihdeyksikkö Sarastus.
- ▶ Mielenterveyden haasteissa voi soittaa uoraan psykiatriselle sairaanhoitajalle p. 050 5760 629 tai soittopyyntö terveyskeskuksen ajanvaraukseen p.02 4873 7231. Lyhytaikaisia hoitoisuhteita, kartoitetaan tilanteen ja avun tarve ja autetaan saamaan apua.
- ▶ Päihdehoitoajan palvelut alle 65 -vuotiaalle ilman lääkärin lähetettä, pitkäkestoisista, vuorokautuksellista työtä. Päihdesairaanhoitaja Päivi Järvinen p. 044 7971 205 tai soittopyyntö terveyskeskuksen ajanvaraukseen p.02 4873 7231.
- ▶ Mielenterveys ja päihdeyksikkö Sarastuksessa avillamyös sosiaalityöntekijän palvelut, Laihnen Maija p.0504308619 (ohjauksen pääasiallisesti Sarastuksen tai muiden yhteistyötahojen kautta)
- ▶ Mielenterveys ja päihdekuntoutujille on tarjolla ryhmiä toimintakeskus Helmessä. Osaamaryhmiä voi mennä ilman ennakkokoulutusta ja osaan palvelut tarpeen arvioinnin kautta. Lisätietoja kuntoutusohjaaja Ielinius Marika p.0503608237 ja etsivä nuorisotyöntekijä Kotaniemi Matias p.0504399822. Ryhmiä sekä erikseen nuorille (18-28 v), että aikuisille.

Lieto

Työttömyys

- ▶ Työttömien terveydenhuollossa terveystarkastus, työkyvynarviointi ja palveluohjausta. Lisätietoja terveydenhoitajalta terveys@lieto.fi tai puhelimitse p. 0504616388, yksilövalmentajat Kanta Tuulja p. 0503734548 ja Rätty Jenni p. 0504616459
- ▶ Työllistämispalvelut. Käsilläistä saatu keua asiakkojen päivittäisen ja pitkäaikaisen työllistämisen, ammattitaidon ohjukseen, etuuksien hakemiseen, sekä ohjausta työllistämistä edistävien palveluihin. Nuorten työllistämisen yksilövalmentaja Kivela Paula p. 05028897, aikuisten yksilövalmentaja p. 0503734548. Käsilläistä eifi toimintapisteitä, missä työttömät saavat lisätyöhenkilökohtaisia valmentajia ja ohjauksia, sekä valmentajien koulutusta, koulutuspalveluita, launaskeittilä, myymälä, ompelimo, polkupyöräkorjaamo ja pienkonekorjaamot, sekä työttömien koulutus, ohjauksia, valmentajien koulutusta, toimittajien koulutusta ja yksilöllisiä huoltoja. Jokaisen työttömän työttömyystarkastus on osittain saatavilla <https://lieto.fi/palvelut/asiointi/tyo-ja-tyollistaminen/palvelut/tyo-ohjaus/tyo-ohjaus/>

Talous- ja velkaneuvonta

- ▶ Varsinais-Suomen oikeusaputoimisto. Sijaitsee Turussa, mutta apua ja neuvontaa saa myös puhelimitse ja etäkäytännössä. Ajanvaraukset puhelinneuvontaan ja etäkäytännössä (Turku) p. 029 566 0420. Neuvonkysymykset ja asiointi onnistuu myös sähköisesti tämän linkin kautta <https://oikeus.fi/varsinais-suomen-oikeusaputoimisto/index.html>

Lähiuhdeverkko

- ▶ Soittopyyntöpsykiatriselle sairaanhoitajalle p. 050 5760 629
- ▶ Järjestäjien palvelut (lisätietoja kohdassa lähiuhdeverkko yhteiset)

Salo

Mielenterveys- ja päihdepalvelut

- ▶ Mielenterveyden haasteissa ensin yhteys omaan terveysasemaan ja aika lääkärille, joka voi tehdä lähetteen esimerkiksi depressiohoitoa varten tai aikuisvastuun olle ehkäisevään mielenterveysryhmään. Aikuisvastuun toimittajien terveydenhoitajat ja valittavat yhteistyössä. Puhelinnumero keski-ikäisille klo 9.00 – 10.00 numerossa 044 772 3222 ja jätettävissä soittopyyntö.
- ▶ Terveystieteiden psykologit antavat ohjausta ja neuvontaa, lyhytterapiaa. Psykologille pääsee lääkärin tai terveydenhoitajan lähetteellä ja voi ottaa yhteyttä myös itse. Puhelinnumero keski-ikäisille klo 9.00 – 10.00 numerossa 044 772 3797.
- ▶ Psykiatrisilla sairaanhoitajilla saatu keua asiakkojen elämäntilanteen ja terveysaseman yhteydessä.
- ▶ Päihdeongelmien valittavat yhteistyössä Salon A-klinikkana puh. 040 136 8126 tai Salon seudun terveyskeskuksen päihdeyksikköön. Mahdollisuus myös netin kautta.
- ▶ Salon AA-ryhmä toimii Ollikkalan seurakuntatilatissa Kirkko, 19 ja keski-ikäisille klo 12. Jätkimäinen on avoin ryhmä.
- ▶ Opioidiriippuvuuden vierottus- ja korvaushoidon kuuluu valittavien lääkäreiden ja psykososiaalisen kuntoutus. A-klinikka pääasiantuntijaksi on ohjauksen päälliköksi.

Salon

- ▶ Terveysneuvontapiste: Uukkari on terveystieteiden ja suomenkielisiä huumettajia käyttäville. Piste on avoinna torstaisin klo. 18-21 ja soittoaikana numeron 044 772 3556.
- ▶ Pitkäaikaisia kuntoutuskeskuksia tukevat arvokkaat mielenterveystoimijat ja voivat saada psykososiaalisia kuntoutusta, jolloin heidän kuntoutussuunnitelma. Yhteystiedot on osasto onhoitaja p. 044 772 3646 ja sosiaaliohjaaja p. 044 772 3399.
- ▶ Kriisikeskus: Etappi tarjoaa palveluita ilman lähetettä ja tarjotaessa nimettömästi kriisikeskusta ja ongelmallantilassa. Kriisikeskuksen palvelut ovat psykososiaalinen tuki, tukihenkilötoiminta ja velkaneuvonta. Ajan voi varata sähköpostilla etappi@ssm.fi tai soittoaikana p. 044 727 3700.
- ▶ Klubit: Aloitetaan mielenterveystoimintajärjestelmän ja henkilökunnan jäsenyhteisö, missä tarjotaan työpaikalla toimintaa ja vertaistukea. Tutustumiskäynnin voi varata p. 044 727 5150.
- ▶ Kuntouttava päivätoiminta on tarjolla Ollikkalan asukasluvassa, missä muun muassa mahdollisuus edulliseen ruokailuun. Tietokoneen käyttöön ja erilaisiin ryhmiin toimintaan.
- ▶ Akuutissa tilanteissa (vakavissa ahdistustilanteissa tai muissa vakavissa ongelmallantilassa) Salon päivystysyksikön klo. 16 lähtien, sekä viikonloppuisin ja arkipäivinä. Päivystyshoidon ja kireellisuuden arviointi: Tyks. Akuutin puhelinneuvonta puhelinneuvonta 02 313 8800. Päättyy klo. 22.

Salon

Sosiaalityö

- Sointu tiimi tarjoaa palveluohjausta ja tekee palvelutarpeen arviointia. Sosiaaliohjaaja antaa neuvontaa ja on tavoitettavissa Salon kaupungintalolla. Palveluohjaus maanantai –perjantai klo 8.30 –11.30 p. 044 778 3121.
- Sosiaalipalveluista voi kysyä ja pyytää apua myös pyydä apua –napin kautta osoitteessa <https://salon.fi/sosiaali- ja-terveyspalvelut/sosiaalipalvelut/>. Vastauksen kysymykseen saa seuraavana arkipäivänä.
- Ajan sosiaalityöntekijälle tai sosiaaliohjaajalle voi varata asiakaspalvelunumerosta arkisin klo. 10.–11.45 numerosta 02 778 3092.
- Sosiaalinen kuntoutus järjestetään pääasiassa ryhmämuotoisena. Lisätietoa tarjolla olevista vaihtoehdoista saa sosiaaliohjaaja Veera Lindholmilta numerosta 044 778 3126.

Salo

- ▶ Työttömyys
- ▶ TYP on monialainen yhteispalvelu, missä pyritään edistämään asiakkaan työllisyyttä. Palvelu kuuluu yli vuoden työttömien työnhakijain palveluun, jota voidaan pyrkiä työkokoukseen, koulutukseen, kuntouttavan työttömyystilanteen tunnistamiseen ja työllistämiseen. Yhteystiedot: 044 772 3069.
- ▶ Työttömyystilanteen uudeksi mielenrenteytyksen kuntoutujille on tarjolla kuntouttavan työttömyystilanteen tunnistamista ja työllistämistä. Lisätietoja sosiaaliohjaajalta p. 044 772 3069 ja kuntouttavan työttömyystilanteen yksiköltä p. 044 772 3069.
- ▶ Työttömien terveysarvokas, missä mietitään työkykyä liittyviä asioita ja tarvittaessa ohjataan jatkotutkimuksiin. Ajan voi varata oimalla terveysasemalla, kun työttömyys on kestänyt alle 300 päivää. Lisätietoja: 044 772 3069.
- ▶ Koulutus Salo-seudun Työkeskus Oy tuottaa Varsinais-Suomen TE-aloitusta alueella. Työllistämiskuntoutuspalveluita on esillä verkossa. Vain ohjeita on oimalla, puusepän työttömyystilanteen tunnistamista. Lisätietoja soittamalla numeroon 044 772 952 tai työttömyystilanteen verkkosivulla.
- ▶ W-aloitusta oimalla on erilaisia työpaikoja, (hallinto, eläinlääkintä, opettaja, erinäiset kunnat ja W-aloitusta voidaan tehdä kuntouttavan työttömyystilanteen sopimus. Vastavalmennettuna toimilija Savolainen p. 044 778 6539.
- ▶ TE-aloitus on asiantuntija tekee aktiivisesti suunnitelmien yhdessä työttömän työnhakijan kanssa. Tämän jälkeen voi hakea te-aloitusta työttömyystilanteen.

Talous

- ▶ Talous- ja velkaneuvonta Varsinais-Suomen oikeusaputoimisto
- ▶ Toimeentulotuki Kela

Naantali

Sosiaalityö

- ▶ Palvelutarpeen arviointi yhdessä asiakkaan kanssa, missä kartoitetaan asiakkaan elämäntilanne ja arvioidaan tarve tukitoimille. Sosiaalityön palveluihin voi hakeutua esim. asumisen ongelmiin, elämäntilanteen haasteisiin, päihä- ja mielenrenteysohjelmiin, äkillisiin kriiseihin, velkaantumiseen ja talouden hallinnan ongelmiin.
- ▶ Työssä sosiaalityöntekijät ja sosiaaliohjaajat. Aikuissosiaalityössä asiakkaat jakaantuvat sukunimen alkukirjaimen mukaan. Puhelinaika on arkisin klo 9-16. Sanni Harju (AL) p.050-339 0576 ja Ritva Vahanne (MD) p.050-339 0569.

Taloudellinen tuki

- ▶ Neuvontaa toimeentulotukeen liittyvissä asioissa saa aikuissosiaalityön sosiaaliohjaajalta puhelimitse arkisin klo 9-10, numerosta 044 7334 708.
- ▶ Ehkäisevää ja täydentävää toimeentulotukea voi hakea sosiaalityöstä.

Naantali

Työttömyys

- ▶ Naantalin kaupungin työllisyyspalveluissa tavoitteena on löytää työllistymiseen ja elämäntilanteeseen johtavia ratkaisuja. Asiakkaan kanssa yhdessä suunnitellaan asiakkaalle sopiva palvelukokonaisuus. Palveluihin työllisyyspalvelujen sosiaaliohjaajien kutsumana tai sosiaali- ja terveysoimien tai TE-toimiston lähetettämänä
- ▶ Pitkään työttömänä olleelle tai muuten haastavassa työllistymistilanteessa olevalle on tarjolla kuntouttava työttömyystoiminta, mihin ohjautuaan aktivointisuunnitelman tai työllistymissuunnitelman kautta. Kuntouttavan työttömyystoiminnan jaksot voivat olla kolmesta kuukaudesta kahteenkuukautiseen kerrallaan. Lisätietoja työllisyyspalveluiden sosiaaliohjaaja Katri Vainiorannalta numerosta 044-7334570 tai aikuisosiaalityön ohjaaja Viivi Vehmaselta numerosta 044-417 1450.
- ▶ Karvefinmonit oimittalalla on tarjolla työpajatoimintaa alle 29-vuotiaille. Tarjolla on ohjattua ja tuettua työtä, polkua koulutukseen ja koulutuksen loppusuorittamiseen. Työpajaan voi olla omatoimisesti yhteydessä soittamalla numeroon 050-4311 595 tai laittamalla sähköpostia osoitteeseen tyopaja@naantali.fi.
- ▶ Työttömällä työnhakijalla on oikeus terveydenhoitoajan tarkastukseen terveyskeskuksessa, missä arvioidaan työkykyä nykyisiä vakiutuvia asioita. Ajan voi varata itse soittamalla terveydenhoitaja Katja Tälvelle numerona 040-487 1753 tai laittamalla sähköpostia osoitteeseen katri.vallamo@naantali.fi.
- ▶ TE-toimiston kautta voi päästä työskökeiluun, jos suunnittelee alanvaihtoa tai on ollut pitkään pois työmarkkinoilta tai ei ole ammatillista koulutusta. Työskökeilu paikkoja Naantalin kunnalta löytyy esimerkiksi eri palveluista, vanhuspalvelusta, vanhauskavatuksista, siivouspalvelusta ja koulukäynnin ohjaajana. Työllisysohjaaja Auli Järviseltä voi kysyä lisää numerosta 044-417 1486

Naantali

Päihdepalvelut

- ▶ Jos on ongelmia riippuvuuden kanssa voi saada apua päihdetyön avopalvelusta. Apua voi tiedustella päihdetyön puhelimitse arkisin klo. 11-12 terveydenhoitaja Sanna Suomiselta numerosta 080414 1191 ja sosiaaliohjaaja Katja Piellienalta numerosta 04417 1363. Päihdetyön terveydenhoitajat antavat neuvoja, ohjausta ja toteuttavat lääkähöitoja terveykeskuksessa. Lisää tietoa saa opastussivustosta www.paihtetyo.fi. Päihdetutustuusloita käsitellään mm. ammattilaisissa firmoissa. Päihdetyön sosiaaliohjaaja kartoittaa yhdessä asiakkaan kanssa asiakkaan tilannetta ja tuen tarvetta.
- ▶ Aiklinikalla on avustustoiminta Naantalissa maanantaista ja tiistaina. Aika tulee varata. Lisätietoja sosiaaliterapeutti Teija Heikkilästä numerosta 046657 9680.
- ▶ Kalkkahuolto voi saada Aiklinikan Turun ja Salon vierailuvierailijakäsisä. Salon vierailuvierailijakäsisä ja sekäntuoksemalla sekäntuoksemalla voi mennä omatoimisesti milloin vain. Arkisin klo. 8-17 polkua voi kysyä Aiklinikan asiakaspalvelunumerosta 010 526 5550. Yhteyttä voi ottaa myös sähköpostilla asiakaspalvelu@aiklinika.fi. Muina kelloaikoina puhelimeen vastataan sekäntuoksemalla numerosta 040 136 8110. Palvelusta voi kysyä myös Aiklinikan avustusta löytyvistä chatista.
- ▶ Päivätoimintakeskus Tuulentupa on matalan kynnyksen kohtaamispaikka. Toimii lastiaeksi vain ajanvarauksesta. Asoinnittaspaia soittamalla arkisin klo. 8-14 numeroon 044171357. Tuulentuvassa voi saunaa ja käydä suihkussa, pestä pyykkiä, käyttää tietokonetta ja puhelinta, sekä saada palveluohjauksellia ohjauksellisten sosiaaliohjaajien kautta voi hakea työskökeiluun tai kuntouttavaan työttömyystoimintaan. Tuulentupa on päihdeeton.

Raisio

Mielenterveys- ja päihdepalvelut

- ▶ Päihde- ja mielenterveysyksikkö tarjoaa mielenterveys- ja päihdepalveluja. Mielenterveyspalvelut on tarkoitettu henkilöille, joilla on lieviä tai keskivaikeita mielenterveysongelmia. Lähetteen yksikköön voi saada terveyskeskusiäkärin. Terveyskeskuksesta voi varata ajan numerosta 0204 3183. Mielenterveystiimissä toimii psykiatri, psykologeja ja psykiatrisia sairaanhoitajia.
- ▶ Vakavista, pitkäkestoisista ja merkittävästi toimintakykyä heikentävistä mielenterveyshäiriöistä kärsiville henkilöille tarkoitettu psykiatrinen koti tiimi, missä sairaanhoitajat ja lähihoitajat toteuttavat arvioinnin, hoito-, terapia- ja kuntoutustyötä. Lähetettä ei tarvita.
- ▶ Raisiosivulta (<https://www.raisio.fi/fi/form/kysneuvovj>) löytyy lomake, millä voi kysyä mitä tahansa päihde- ja mielenterveysasioihin liittyvää. Vastaus luvataan kahden arkipäivän kuluessa.
- ▶ Raision terveysasemalla psykiatrisen sairaanhoitajan palveluihin pääsee terveyskeskusiäkärin läheteellä tai sairaanhoitajan arvion kautta. Hoito on tarkoitettu lievistä mielenterveyshäiriöistä kärsiville.

Raisio

- ▶ Päihdetiimin avopalvelut asoalman lähetettä. Auki tehdään tilannearvio ja hoito suunnitella. Yhteyttä voi ottaa raisiopaihde@raisio.fi.
- ▶ Päihdekierteen kaksipäivä vierailuhoito Raisiolaisille tarjoaa Aikka Oy:n vierailuhoito yksiköt Turussa ja Salossa. Hoito voi päättyä terveyskeskuksen kautta tai omat oimistett. Kannattaa tarkistaa tarvittaen hoitoon maksut raisiopaihde@raisio.fi tai klinikkaan voi olla yhteydessä puhelimitse arkisin kello 8-18 asiakaspalvelunumeroon 01006 5550 tai sähköpostilla osoitteeseen raisiopaihde@raisio.fi.
- ▶ Avara Pemiö tarjoaa päihdevierailusta Raisiolaisille kodinomaisessa ympäristössä. Kaksipäivä hoitoon voi hakeutua sosiaalisia terveysviranomaisen kautta. Hoito on mahdollista saada kunnalta maksuttomus. Asias voi kysellä ja hoidon varata [0604916945](tel:0604916945).
- ▶ Opioidiriippuvaisille on lääkkeellistä korvaushoitoa. Terveyskeskusiäkärin voi tehdä hoitoon lähetteen. Tiimitin kukaan ei voi lähtää yksin sairaanhoitaja, sosiaalityöntekijä ja ohjaaja.

Yhteisiä palveluita:Turku/Naantali/Raisio/Lieto

- ▶ Sininauha oy tarjoaa kotiinvietäviä palveluita asiakkaan tarpeiden mukaisesti. Palvelu perustuu Asunto ensin periaatteelle. Sininauha tarjoaa asumisen tukipalvelua. Yhteistyökuntina ovat tästä oppaasta Turku, Naantali, Raisio ja Lieto. Toimisto sijaitsee Liinahaankadulla Turussa. Asumispalveluyksikkö Niittykodista voi kysyä, sekä kotiin vietävistä palveluista, että asumispalveluyksikön palveluista ympäri vuorokauden numerosta 044-4919 329. Kotiin vietävien palveluiden yksikön päällikön Maija Rostenin tavoittaa numerosta 044-731 0507 ja sähköpostitse osoitteesta majja-rosten@sininauhakoti.fi

Yhteisiä digitaalisia palveluita/mielenterveys

- ▶ Mielenterveystalo.fi verkkosivustolta löytyy kattavasti tietoa mielenterveyden haasteista, oppaita omahoitoon, tietoa palveluista ympäri Suomen, oirenaviagattoreita ja US:n tarjoamaa nettihoitoa. Verkkopalvelut ovat vapaasti käytössä, mutta nettihoitoon tarvitaan lääkärin lähete.
- ▶ Mielenterveyden keskusliiton verkkosivuilta <https://www.mkl.fi> löytyy digitaalisia palveluita mielenterveyden haasteisiin. Yhteydessä voi olla Valoa-chat:n kautta, missä voi jutella mielenterveysalan ammattilaisen tai kokemusasiantuntijan kanssa (www.mkl.fi), soittamalla apua ammattilaiselta saa valtakunnallisesta mielenterveysneuvonnasta numerosta 020391920. Vertaistukipuhelimesta numerosta 0800-17759999 saa tukea mielenterveysongelmia kokeneelta henkilöltä ilmaiseksi. Mielenterveyteen liittyvistä sosiaalietuuksista voi arksin klo.12-14 v.äillä kysyä numerosta 040 756 0578 ja mielenterveyteen liittyvistä oikeus- ja lakiasioista arksin klo.9-15 v.äillä lakimies Oskari Korhoselta numerosta 040843 2104.
- ▶ Suomen mielenterveys ry:n sivuilta osoitteesta mieli.fi löytyy tietoa mielenterveydestä, sekä digitaalisista palveluista. Keskusteluapua ympäri vuorokauden saa kriisipuhelimesta numerosta 02025 0111. Kriisipuhelimeen vastaavat sekä kriisiyön ammattilaiset, että koulutetut vapaaehtoiset.
- ▶ Verkossa keskusteluapua saa osoitteesta <https://tukinet.net/>. Sivustolta voi etsiä itselle sopivaa digitaalista palvelua määrittelemällä hakutekijöiksi aihealueen, iän, palvelun ja halutessasi myös toimijan. ja nuorille suunnatussa seksin-chatissa

Yhteisiä Digitaalisia palveluita/Taloudelliset vaikeudet

- ▶ Talous ja velkaneuvonta Varsinais-Suomen oikeusaputoimistolla on toimipisteet Turussa ja Salossa. Tällä hetkellä asioiminen pääsääntöisesti puhelimitse ja etänä. Ajan etävastaanottoon voi varata soittoamalla numeroon 029 566 0430. Talous- ja velkaneuvonnan sivuilta löytyy ohjeita taloudenhallintaan osoitteessa <https://oikeus.fi/talousjavelkaneuvonta/fi/index.html>
- ▶ Takuusäätiö on valtakunnallinen sosiaalialan järjestö, mikä tukee raha-asioista ja velkojenhoidosta selviytymistä. Takuusäätiöllä on maksuton neuvontanumero 08009809, mihin voi soittaa arkisin klo.10 -14. Neuvoja saa myös chatin kautta maanantaista torstaihin klo. 12.30-15.00 ja keskiviikkoisin lisäksi klo. 17.19. Chat löytyy osoitteesta <https://www.takuusaatio.fi/palvelut-materiaalit/velkalinjat-kysyrahasta-chat/>
- ▶ Neuvonnan lisäksi takuusäätiö tarjoaa pienlajia ja takuusta järjestelylainaan, sekä esitteitä ja oppaita liittyen taloudenhallintaan. Oppaita voi tulostaa tai tilata osoitteesta <https://www.takuusaatio.fi/palvelut-materiaalit/materiaalit/>
- ▶ Takuusäätiöllä on myös ilmainen sovellus rahanhallintaan. Sähköiseen versioon ja työkirjan lataukseen tai tilaamiseen pääsee osoitteesta <https://www.penna.fi/noin>. Sovelluksen voi ladata myös älypuhelimien.
- ▶ Valtakunnallisesti yleistä talous ja velkaneuvontaa saa chatin kautta arkisin klo. 10-12 ja torstaisin klo. 15-17 osoitteesta https://oikeus.fi/talousjavelkaneuvonta/fi/index/apuatalousvaikeuksiin_1/talousjavelkaneuvonta.html
- ▶ Kilpailu- ja kuluttajaviraston sivuilta löytyy tietoa ja oppaita rahankäytöstään <https://www.kkv.fi/tietoa-ohjeita/Maksut-laskut-perinta/talouden-suunnittelu/>

Yhteisiä digitaalisia palveluita/riippuvuudet

- ▶ Päihdelinkki (<https://paihdelinkki.fi/>) on kattava verkkopalvelu päihdeidenkäytölle. Seltä löytyy tietoa päihdeidenkäytöstä, testejä omien riippuvuuksien kartoitamiseen, sekä tietoa saatavilla olevista palveluista riippuvuuksiin liittyen.
- ▶ Ehkäisevä päihdetyö Ehyt ry:n verkkosivustolta (<https://ehyt.fi/>) löytyy tietoa päihdeidenkäytöstä ja vinkkejä erilaisiin hoostaviin tilanteisiin liittyen riippuvuuksiin. Päihdeneuvontaan voi soittaa milloin tahansa, kun oma tai toisen päihdeidenkäyttö mieltäytyy. Neuvontaan voi soittaa esimerkiksi, kun haluaa vähentää retkahduksen tai haluaa apua oikean hoitotahon tai vertaistuen löytämiseen. Numerosta 0800 90045 saa tukea päihdetyön ammattilaisilta.
- ▶ AA (Alcoholics Anonymous) on vertaistuellinen toveriseura, missä tavoitteena on pysyä raittiina ja auttaa muita alkoholisteja saavuttamaan raittius. AA:lla on kokouksia ympäri Suomen. Oman kunnan tilanteen voi selvittää soittoamalla AA:n auttavaan puhelimeen 09 -750 200 tai tarkistamalla oman kunnan tilanteen osoitteesta (<https://aakokoukset.net/index.php/aakokoukset/telo>). Yhteyttä voi ottaa myös soittoamalla numeroon 040-84 84 000 tai lähettämällä sähköpostia osoitteeseen apu@asuomi.fi. AA:lla on myös nettiryhmiä, mistä löytyy tietoa osoitteesta <https://aakokoukset.net/index.php/nettiryhmit/>
- ▶ NA (Nimetöntät Narkomaanit) on tarkoitettu henkilöille, joilla huumeidenkäyttö on ensisijainen ongelma. Edellytyksenä on halua lopettaa käyttäminen. Kokouksia on sekä kasvotusten, että etänä. Tietoa kokouksista löytyy osoitteesta <https://www.nasuomi.org/kokoukset>. Kokouksiin voi mennä suoraan tai olla ensin yhteydessä puhelimitse numeroon 050 -3077597 tai lähettämällä sähköpostin osoitteeseen info@nasuomi.org.

